

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

בפני כא' השופטת ורד שביט פינקלשטיין

בעניין: י' - קטין

תובע/נתבע: פלוני

ע"י ב"כ עו"ד מרק ולקומיר

נגד

נתבעת/תובעת: פלונית

ע"י ב"כ עו"ד אולגה סיגל
מינוי מטעם הלשכה לסיוע משפטי

פסק דין

- 1
- 2 1. עסקינן בשתי תביעות הדדיות שהגישו הוריו של קטין, כבן שנתיים וחצי, בשאלת קביעת
- 3 מקום מגוריו של הקטין, ואלו הן:
- 4
- 5 האחת - תביעה שהגיש אב ביום 10.9.15 להורות לאם להשיב את הקטין מ-ב' ל-א' מקום
- 6 מגוריו של הקטין לפני המעבר ל-ב' (תמ"ש 44078-09-15);
- 7
- 8 השנייה - תביעה שהגישה אם ביום 10.2.16 להתיר לה להמשיך ולהתגורר עם הקטין ב-ב' (תמ"ש 21821-02-16);
- 9
- 10
- 11 2. הואיל ושתי התביעות נסמכות על אותה תשתית עובדתית וגם השיקולים העומדים ביסודן
- 12 דומים - אדון בתביעות אלו במאוחד.
- 13
- 14 פירוט הרקע העובדתי וההליכים המשפטיים בבית משפט זה:
- 15
- 16 3. התובע (להלן: "האב") והנתבעת (להלן: "האם") (להלן ביחד: "הצדדים"; "ההורים")
- 17 קיימו ביניהם קשר רומנטי ללא נישואין.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1
- 2 4. האם, ילידת רוסיה, רווקה, כבת 35 שנים, עלתה לארץ בשנת 2011. יצוין, כי האם לקוית
- 3 שמיעה בשתי אוזניה מלידה ומקבלת קצבת נכות מהביטוח הלאומי בסך 2,400 ₪ לחודש
- 4 (נספח א' לתצהיר עדות ראשית מטעם האם). לאם תואר שני באומנות והיא ציירת
- 5 במקצועה.
- 6
- 7 5. האב, יליד רוסיה, כבן 43 שנים, עלה לארץ בשנת 1993. יצוין, כי האב נשוי מזה כ – 16 שנים
- 8 ומתגורר ביחד עם אשתו בדירתם ברח' --- ב-א'. לבני הזוג אין ילדים. לאב תואר ראשון
- 9 בסיעוד והוא עובד כאח במחלקת ילדים בבית חולים.
- 10
- 11 6. יצוין, כי הצדדים הכירו בשנת 2011 לאחר עליית האם מרוסיה בעת שהתגוררה במרכז
- 12 קליטה ב-ר'. לטענת האם, האב הסתיר ממנה את עובדת היותו נשוי ואף הבטיח לה
- 13 הבטחות שווא כי יינשא לה בעתיד בעוד שבפועל הוליך אותה שולל. מנגד, לטענת האב, דבר
- 14 נישואיו היה ידוע לאם זמן קצר לאחר תחילת הקשר ביניהם והדבר לא מנע מהאם להמשיך
- 15 להיות עמו בקשר רומנטי ואף לקבל ממנו סיוע כלכלי שוטף.
- 16
- 17 7. במהלך הקשר בין הצדדים הרתה האם וביום ... נולד לצדדים הקטין יי כיום כבן שנתיים
- 18 וחצי שנים (להלן: "הקטין").
- 19
- 20 8. לעת לידת הקטין התגוררו האם והקטין בדירה שכורה ברח' --- ב-א' בדמי שכירות בסך
- 21 3,100 ₪ לחודש. באותה העת, קיבלה האם סיוע ממשרד השיכון בסך 1,170 ₪ לחודש.
- 22
- 23 9. זמן קצר לאחר לידת הקטין היחסים בין הצדדים התערערו והסכסוך ביניהם הגיע לפתחו
- 24 של בית המשפט.
- 25
- 26 10. ביום 4.5.14 הגיש האב תביעה לאבהותו על הקטין (תמ"ש 4128-05-14) ובצידה בקשה
- 27 לעיכוב יציאת הקטין מהארץ במעמד צד אחד (בקשה מס' 1). לטענת האב, לאחר לידת
- 28 הקטין התכחשה האם לאבהותו ואף סירבה לרושמו במשרד הפנים כאביו של הקטין. כן
- 29 לטענת האב, בחודש אפריל 2014 עזבה האם באופן פתאומי את הארץ ביחד עם הקטין מבלי
- 30 להודיע על כך לאב. בנסיבות אלו, עתר האב לעיכוב יציאת הקטין מהארץ. ביום 5.5.14
- 31 נעתרתי לבקשה והוצא צו עיכוב יציאה מהארץ כנגד הקטין.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1
- 2 11. ביום 19.5.14 הגישה האם תובענה למתן צו הגנה כנגד האב. לטענת האם, האב ניסה לפרוץ
- 3 לדירתה ואף החל לאיים ולהציק לה (ה"ט 32619-05-14). ביום 19.5.14 ניתן צו הגנה במעמד
- 4 צד אחד ונקבע דיון ליום 21.5.14. בדיון שהתקיים במעמד הצדדים הסכים האב כי מבלי
- 5 שהדבר יהווה הודאה בטענות ומבלי שהדבר יפגע בהליך להכרזת אבהותו על הקטין, יעמוד
- 6 צו ההרחקה על כנו לתקופה של 60 ימים נוספים.
- 7
- 8 12. ביום 12.6.14 הגישה האם תביעה למזונות על הקטין (תמ"ש 22785-06-15).
- 9
- 10 13. ביום 27.7.14 הגישה האם תובענה נוספת למתן צו הגנה, אשר בהמשך נמחקה על ידה (ה"ט
- 11 51357-07-14).
- 12
- 13 14. ביום 9.11.14 ניתן פסק דין המכריז על אבהותו של האב על הקטין.
- 14
- 15 15. ביום 10.9.14 הגיש האב תובענה לקביעת הסדרי ראייה עם הקטין (תמ"ש 27601-09-14).
- 16
- 17 16. ביום 21.12.14 הוגש תסקיר מהמחלקה לשירותים חברתיים בעיריית א' מאת פקידת הסעד
- 18 גבי ב' א' (להלן: "פקידת הסעד"; "פקידת הסעד ב-א"). במסגרת התסקיר דווח כי מאז
- 19 חודש אפריל 2014 האב לא פגש את הקטין עקב התנגדות האם. לאחר בחינת מכלול
- 20 העניינים לרבות מערכת היחסים הבעייתית בין האב לאם, הומלץ על הענקת המשמורת על
- 21 הקטין לידי האם תוך קביעת מפגשים בין האב לקטין פעמיים בשבוע למשך שתיים וזאת
- 22 בליווי אביה של האם. להמלצות אלו ניתן תוקף של החלטה על ידי כב' השופטת זייטניצקי-
- 23 רקובר ביום 24.12.14.
- 24
- 25 17. ביום 26.5.15 התקיימה ישיבת קדם משפט בתביעה למזונות שהגישה האם, במהלכה הגיעו
- 26 הצדדים להסכמות אשר קיבלו תוקף של פסק דין כדלקמן:
- 27
- 28 1" מובהר כי שני ההורים הם האפוסטרופסים הטבעיים של הקטין. כל
- 29 החלטה עקרונית בנוגע לגידול, החינוך, הבריאות של הקטין תתקבל ע"י
- 30 ההורים במשותף ובהסכמה.
- 31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 החל ממועד הגשת התביעה ישלם האב לידי האם עבור מזונותיו של
2 הקטין סך של 1,400 ₪ לחודש.
- 3 כעת האם מתגוררת בדירה ב-א'. עלות שכר הדירה והוצאות המדור היא
4 3,100 ₪. בנוסף האם מקבלת סיוע בשכר דירה בסך של 1,170 ₪, חלקה
5 של האם הוא 1,930 ₪. האב ישלם 1/3 מתוך הסכום הזה, קרי 650 ₪
6 מידי חודש בחודשו, החל מ- 8.8.14, עבור השתתפותו במדורו והוצאות
7 המדור של הקטין.
- 8 במידה והאם תעבור לדירה אחרת ישלם האב לידי האם עבור הוצאות
9 המדור סך של 1/3 מדמי השכירות בכפוף להצגת הסכם שכירות החתום
10 ע"י האם. ככל שהאם תתגורר עם הוריה, ישלם האב סך של 1/9 מדמי
11 השכירות המשולמים. כמו כן ישא האב וישלם 166 ₪ עבור הוצאות
12 החזקת המדור של הקטין.
- 13 בנוסף, יישא האב וישלם גם במחצית כל הוצאה הנדרשת לקטין עבור גן
14 ו/או צהרון לפי תעריף עירייה או ויצו, וכן מחצית חוג אחד לפי תעריף
15 מעון ויצו - והכל כנגד הצגת קבלות.
- 16 בנוסף ישא האב וישלם גם מחצית ההוצאות הרפואיות החריגות שאינן
17 מכוסות על ידי הביטוח הרפואי בו מבוטח הקטין. באמירה הוצאות
18 רפואיות חריגות נכללות גם הוצאות לטיפול אורתודנטי ו/או טיפול
19 שיניים ו/או משקפיים ו/או טיפולים פסיכולוגיים - והכל כנגד הצגת
20 קבלות.
- 21 החיוב הינו מיום הגשת התביעה והוא ישולם מידי חודש בחודשו ישירות
22 לאם הקטין בכל 1 לחודש ומראש ועד הגיע כל קטין לגיל 18 שנה ו/או עד
23 שיסיים הלימודים בתיכון, לפי המאוחר מבין השניים.
- 24 ממועד סיום לימודים תיכוניים של הקטין ו/או הגיעו לגיל 18 שנה,
25 המאוחר מבין השניים, ועד לסיום שירות סדיר חובה ישלם האב לידי
26 האם, תשלום מזונות חודשי שיעמוד על 1/3 מסכום דמי המזונות הנ"ל.
- 27 הסכומים הנ"ל יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן ויעודכנו אחת ל- 3
28 חודשים, ללא הפרשים רטרואקטיביים בין תקופה אחת לרעותה. מדד
29 הבסיס לחישוב יהיה מדד החודש בו נפסקים דמי מזונות אלה, כפי
30 שיפורסם ב- 15 לחודש השוטף אחריו והתחשיב יעשה לעומת המדד
31 הידוע בעת עריכת תחשיב הצמדה.
- 32 הסכומים הנ"ל ישולמו ישירות בהעברה בנקאית לחשבון הבנק של האם.
33 הפרשי מזונות העבר מיום הגשת התביעה ועד למועד אישור הסכם זה
34 יחולקו ל 10 תשלומים שווים ורצופים ויתווספו לדמי המזונות השוטפים
35 החל ממועד הגשת התביעה.
- 36 סכומים שהמשיב שילם על חשבון המזונות מיום הגשת התביעה כנגד
37 קבלות ו/או אסמכתאות יוכלו להיות מקוזזים על ידו.
- 38 סכום שלא שולם במועדו יישא ריבית והפרשי הצמדה כחוק בין היום
39 שנועד לתשלום לבין הפירעון המלא בפועל.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 קצבת הקטינים המשתלמת מאת המל"ל תשולם לידי אם הקטין".
- 2
- 3 18. ביום 23.6.15 הוגש תסקיר משלים ובו המלצות להרחבת הסדרי הראיה של האב עם הקטין.
- 4 האב ביקש להרחיב את המפגשים, בעוד שהאם התנגדה להרחבתם עד הגיע הקטין לגיל 3
- 5 שנים. לאור המחלוקת שנתגלעה בין הצדדים ולאחר קבלת עמדתם להמלצות התסקיר,
- 6 ניתנה ביום 3.9.15 החלטתי כדלקמן:
- 7
- 8 "לאחר עיון בתסקיר ובתגובות שני ההורים, משום שאני סבורה שטובתו של
- 9 הקטין מחייבת קשר מיטבי ואיכותי עם כל אחד מההורים ובפרט עם אביו, וזאת
- 10 במנותק מתחושותיה הקשות של האם כלפי האב שכן ללא קשר זה תיפגע בהכרח
- 11 התפתחותו התקינה של הקטין ומאחר שעל מנת להביא לתוצאה זו יש הכרח
- 12 בהרחבת הסדרי הראיה של הקטין עם האב בצורה מבוקרת, זהירה ומידתית,
- 13 ומשמצאתי כי גם האם בתגובתה מבינה את חשיבות דמותו של האב בחיי הקטין
- 14 ואף מציינת כי לא התנגדה ואינה מתנגדת למפגשים בתדירות המוצעת, אלא
- 15 העלתה חששות בנוגע ל"פזיזות בהארכתם" (ראו סעיף 4 תגובה) ומשאני סבורה
- 16 כי המלצתה של פקידת הסעד מאזנת נכונה ובאופן מידתי וראוי בין רצונו של האב
- 17 להארכת שעות המפגש ל – 5 שעות באמצע השבוע ול- 9 שעות בכל שבת שנייה
- 18 לבין רצונה של האם להארכת שעות המפגש ל – 2 שעות באמצע השבוע ול-3
- 19 שעות בכל שבת שנייה – מצאתי לנכון לאמץ בשלב זה את המלצות פקידת הסעד
- 20 במלואן והכל בהתאם לתנאים שפורטו בתסקיר".
- 21
- 22 19. כן הוריתי לפקידת הסעד להגיש תסקיר משלים עד ליום 31.12.15 ובו המלצות בנוגע
- 23 להסדרי הראיה הקבועים בין האב לקטין לרבות לינת הקטין בבית אביו.
- 24
- 25 20. עשרה ימים לאחר ההחלטה דלעיל, ביום 13.9.15, עזבה האם ביחד עם הקטין את דירת
- 26 מגוריה ב-א' ועברה להתגורר ב-ב'.
- 27
- 28 21. בדיעבד התברר כי האם פנתה לקבלת סיוע בדיוור, אשר בעקבותיו הוחלט להעניק לה דירת
- 29 עמידר בת שני חדרים ב-ב'. יצוין, כי הצדדים חלוקים בנוגע לנסיבות מעבר האם ל-ב'.
- 30 לטענת האב, מדובר במהלך מתוכנן מראש אשר נועד לטרפד את הקשר שלו עם הקטין,
- 31 ואילו לטענת האם, מדובר במעבר אשר היווה כורח המציאות הכלכלית הקשה אליה נקלעה
- 32 האם ורצונה לשפר את איכות חייה וחיי הקטין.
- 33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 22. יצוין, כי גם הוריה של האם קיבלו דירה מעמידר וכיום הם מתגוררים בסמיכות למקום
2 מגורי האם והקטין.
3
4 23. לאחר המעבר ל-ב' החל הקטין להתחנך במעון ---.
5
6 24. ביום 27.9.15 הגיש האב תביעה למתן צו עשה בה עתר להורות לאם לשוב ולהתגורר באזור
7 מגוריה הקודם בעיר א' (תמ"ש 44078-09-15).
8
9 25. ביום 6.10.15 הגיש האב בקשה למתן סעד זמני דחוף להורות לאם לקיים את הסדרי הראיה
10 של האב עם בנו הקטין כפי שנקבעו בהחלטת בית המשפט מיום 3.9.15 לעיל וזאת במקום
11 מוסכם וקבוע בעיר א' עד למתן הכרעה בתובענה.
12
13 26. ביום 7.10.15 הוגשה בקשה מאת ב"כ האם דאז, עו"ד אירינה דיאון, לשחרורה מייצוג האם
14 בכל התביעות הנדונות בפני בית המשפט עקב פניית האם לקבלת סיוע מהלשכה לסיוע
15 משפטי. ביום 7.10.15 ניתנת החלטתי לפיה אין מניעה להיעתר לבקשה בכפוף לקבלת ייצוג
16 משפטי חלופי מטעם הסיוע אשר יגיש תגובות מטעם המשיבה בבקשות התלויות ועומדות.
17
18 27. ביום 12.10.15 התקבל דיווח של פקידת הסעד ב-א' אודות מעברה של האם ל-ב', בו נכתב
19 כד:
20
21 "בתאריך 17.9.15 התקשר האב לאגף הרווחה ודיווח כי האם "חטפה" כדבריו את
22 הילד ל-ב'. לדברי האב היו שני ביקורים בימים חמישי ושבתי, וזאת לפי ההחלטה
23 האחרונה שניתנה ע"י ביהמ"ש בנוגע לסדרי הראיה. בביקור שהיה אמור
24 להתקיים ביום א', שלאחר מכן, לא מצא את האם בבית וגם לא את הוריה.
25 למחרת, בתאריך 14.9.15 התקשרה אליו האם והודיעה לו כי היא עברה דירה ל-
26 ב' וכי הסדרי הראיה עברו גם הם ל-ב', אם כי לדבריו, לא נתנה לו את כתובתה ב-
27 ב'.
28
29 האב מסר כי הוא עובד כל שבוע ואף לקח על עצמו משרה נוספת כדי שיוכל לשלם
30 מזונות כנדרש. בנוסף, בבעלותו קטנוע קל בלבד. במסגרת תנאים אלה האב מסר
31 כי לא יוכל להגיע ל-ב' במשך השבוע ובימי שבת לא יכול להגיע, כיוון שאין
32 תחבורה ציבורית.
33

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 האב נשמע חסר אונים מול המעשה החד צדדי של האם וניתוק הקשר בינו לבין
2 בנו. להרגשת האב, המעשה היה מכוון ומתוכנן היטב ע"י האם והוריה.
3
4 בשיחה טלפונית שערכנו עם האם היא מסרה כי קיבלה דירת עמידר ב-ב' ולכן
5 עברה. היא הוסיפה שגם הוריה קיבלו במקביל אליה דירה מעמידר באותו רחוב
6 במרחק כמה בתים ממנה וכל המשפחה עברו יחד ל-ב' ביום 13.9.15.
7
8 האם טענה כי לא שיתפה אף גורם לגבי המעבר הצפוי, כיוון שפחדה שהאב
9 יכשיל את המעבר.
10
11 האם טענה כי יש לה זכות לשפר את איכות חייה וחיי בנה ואינה חייבת להודיע
12 על צעדיה לכולם. בקשנו מהאם שתעביר לנו חוזה של עמידר. האם הבטיחה
13 שתעשה זאת, אך עדיין לא העבירה אלינו כל מסמך.
14
15 בתשובה לשאלה, מה עמדתה ביחס לעובדה שהמעבר יגרום למעשה לנתק בין
16 בנה ואביו, ענתה שאינה מתנגדת שהאב יבקר את הבן בשבתות ואם לא יכול
17 להגיע "הבעיה שלו" כדבריה. להרגשתה, לילד אין כל בעיה שלא יראה את אביו
18 באופן מסודר.
19
20 לצערנו, גם אנו חשים כי האם תכננה את המהלך של המעבר והסתירה במכוון את
21 מעשיה הן מהאב והן מאיתנו והן מביהמ"ש. העובדה שהן האם והן הוריה עברו
22 באותו מועד לשתי דירות באותה עיר ובאותו רחוב, מגבירה תחושה זו. להערכתנו,
23 מעבר לעיר מרוחקת כל כך, יגרום נזק משמעותי לקשר שבין האב והבן, במיוחד
24 שהילד צעיר מאוד וכבר התרגל ומכיר את אביו. אנו סבורים כי להתרחקות
25 ביניהם, בשילוב חוסר רצון של האם בקשר הזה וחוסר הבנתה לגבי משמעותו
26 עבור הילד עלולים להביא לניכור הורי ולנתק".
27
28 ביום 4.11.15 נקבע דיון במעמד הצדדים בבקשה למתן סעד זמני, אשר לבקשת האב הוקדם
29 ליום 29.10.15.
30
31 ביום 29.10.15 התקיים דיון בבקשה למתן סעד זמני במעמד הצדדים ובאי כוחם. לטענת
32 ב"כ האם קיבלה את הייצוג המשפטי מטעם הסיוע המשפטי רק ביום 27.10.15 בשעות אחר
33 הצהריים ולכן לא הספיקה ללמוד את התיק ולהיערך לדיון. משכך, עתרה ב"כ האם לקבלת
34 ארכה להגשת תגובה מסודרת לבקשה. בתום הדיון קבעתי כי לפני משורת הדין ועל מנת
35 ליתן לאם את יומה בבית משפט תוגש תגובת האם עד ליום 3.11.15 בשעה 12:00. כמו כן

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 לאור הצהרת האם כי ברצונה להמשיך ולהתגורר עם הקטין ב-ב', הוריתי לאם להגיש
2 תביעה בעניין זה לאלתר.
- 3
- 4 30. ביום 4.11.15 הוגשה תגובת האם לבקשה למתן סעד זמני.
- 5
- 6 31. ביום 8.11.15 ניתנה החלטתי בבקשה למתן סעד זמני בה קבעתי בסעיפים 31-32 להחלטתי
7 כדלקמן:
- 8
- 9 "אין חולק כי האם עזבה את העיר א' ועברה להתגורר ב-ב' מבלי ליידע את האב
10 ואת פקידת הסעד ואף לא עתרה לקבל אישור מראש של בית המשפט למעבר.
11 הגם שלטענת האם המעבר שלה עם הקטין ל-ב' היה מחויב המציאות עקב
12 מצוקה כלכלית וחשש כי האב יאיים עליה או יטרפד את המעבר, אין בכך כדי
13 להכשיר את פועלה של האם ויש לקבוע כי במעבר האם עם הקטין ל-ב' נהגה
14 האם שלא כדיון. מסקנה זו מתחזקת לנוכח העובדה כי ביום 3.9.15 ניתנה החלטתי
15 בנוגע להרחבת הסדרי הראיה של האב עם הקטין וכי הצדדים היו מצויים
16 בעיצומו של תהליך לביסוס והרחבת הקשר של הקטין עם האב ואין ספק כי
17 המעבר של האם ל-ב' נעשה בניגוד להחלטת בית המשפט (ראו גם דיווח פקידת
18 הסעד מיום 12.10.15). עם זאת, במסגרת הסעד הזמני לא נדרש בית המשפט
19 להורות על השבת האם ל-א', עניין שידון במסגרת התביעה העיקרית תוך בחינת
20 השיקולים הרלבנטיים בעניין זה, אלא בית המשפט נתבקש להורות על קיום
21 הסדרי ראייה באופן תקין וסדיר חרף המעבר מתוך הבנת חשיבות הקשר בין האב
22 לקטין. משכך, ההכרעה בשלב זה היא ביצירת הסדר אשר יבטיח מחד את הקשר
23 הסדיר בין האב לקטין תוך בחינת שיקולים נוספים שעניינם טובתו של הקטין
24 נכון להיום. בהקשר זה, קיים השיקול המרכזי שלא לטלטל קטין כבן שנתיים
25 ימים בנסיעה ארוכה מ-ב' ל-א' ובחזרה, עלויות נסיעה בינעירונית מ-ב' ל-א'
26 ובחזרה וכן לא ניתן להתעלם מטענת האם בנוגע לסכנה הכרוכה מבחינתה
27 בנסיעה ארוכה עם הקטין. כמו כן, לטענת האם, ביום 1.11.15 התקיים מפגש בין
28 האב לקטין ב-ב' ואף בכך כדי לחזק את המסקנה כי בשלב הזמני של קיום הסדרי
29 הראיה ועד להכרעה בתביעה העיקרית יש למצוא פתרון מאוזן אשר יבטיח מחד
30 את הקשר בין הקטין לבין האב ומאידך לא יפגע יתר על המידה בקטין ובאם אשר
31 נדרשת להביא את הקטין למפגשים עם האב ובשים לב למרחק הרב בין א' ל-ב'
32 ולגילו של הקטין.
- 33
- 34 אשר על כן, בשקלול כל הנתונים, בשלב זמני זה ועד להכרעה בתביעה העיקרית
35 שתיידון לאחר קבלת תסקיר אשר יבחן האם טובתו של הקטין לחזור ולהתגורר עם
36 אמו ב-א' או להישאר להתגורר עם אמו ב-ב' וכן שיקולים נוספים הנוהגים
37 בתביעות כגון דא (לעניין אחרון זה ראו: תמ"ש (טא') 24310-12-90 מ.ש.נ' א. ק

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 (פורסם בנבו, 26.6.11) - אני מורה כי הסדרי הראיה של האב עם הקטין יתקיימו
2 אחת לשבועיים ביום א' או ד' או ביום אחר על פי תיאום בין ההורים למשך 4
3 שעות. בשלב זה, אני מורה כי האם תהא אחראית להביא את הקטין למפגשים
4 אלו עם האב למקום מפגש מוסכם ב-א' ולהחזיר את הקטין לאחר המפגש ל-ב'.
5 כמו כן, האב יוכל להיפגש עם הקטין בכל סופ"ש שני ביום שישי או שבת ב-ב'.
6 (בשבוע שבו לא מתקיימים הסדרי הראיה באמצע השבוע) למשך 5 שעות כאשר
7 האב יהיה אחראי להגיע ל-ב' על מנת לקיים את מפגשים אלו. מבוקש מפקידת
8 הסעד במחלקה לשירותים חברתיים בעיריית א' לסייע לצדדים לקבוע את מועדי
9 ושעות המפגשים בתוך 7 ימים מהיום בהתאם לסמכויות שהוענקו לה על פי הדין.
10 יובהר, כי ככל שהאב יחפוץ, יוכל להיפגש עם הקטין פעם נוספת במהלך השבוע
11 ב-ב' על פי תיאום מראש עם האם בהתראה של 48 שעות וזאת למשך 4 שעות בכל
12 מפגש".
13
- 14 32. כן הוריתי על קבלת תסקיר מהמחלקה לשירותים חברתיים בעיריית א' בשילוב המחלקה
15 לשירותים חברתיים בעיריית ב' אשר יגיש המלצותיו בנוגע לשאלה האם טובתו של הקטין
16 לחזור ולהתגורר ב-א' או להישאר ולהתגורר עם אמו ב-ב' תוך התייחסות לסוגיית חשיבות
17 הקשר עם אביו. בנוסף, קבעתי את התביעה למתן צו עשה לשמיעת הוכחות ליום 22.2.16
18 תוך מתן הוראות להגשת תצהירי עדות ראשית ותיק מוצגים.
19
- 20 33. ביום 10.12.15 הגיש האב בקשה לפי פקודת ביזיון בית המשפט כנגד האם (תמ"ש 22410-
21 12-15). לטענת האב, האם מונעת ממנו כל קשר עם הקטין ומפרה את ההחלטה מיום
22 8.11.15 בנוגע לקיום הסדרי הראיה.
23
- 24 34. ביום 21.1.16 הגישה האם תגובתה לבקשה לביזיון בית המשפט בה הכחישה את טענות האב
25 לסיכול הסדרי הראיה וטענה כי האב הוא שמסכל את הסדרי הראיה עם הקטין.
26
- 27 35. ביום 26.1.16 התקיים דיון בבקשה שהגיש האב לביזיון בית המשפט. במסגרת הדיון הגיעו
28 הצדדים להסכמות כדלקמן:
29
- 30 1" האב ייפגש עם הקטין בכל יום שלישי אחת לשבועיים בין השעות 13:00
31 עד 17:00 כאשר האם תביא את הקטין לקניון ב-א'. המפגש הראשון
32 בהתאם להסכמות יתקיים בשבוע הבא ב - 2/2/2016.
33 2. כמו כן, בכל סוף שבוע שני בשבוע שבו האב לא רואה את הקטין באמצע
34 שבוע, יתקיימו מפגשים בין האב לקטין ובני משפחתו ביום שישי בין

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 השעות 09:00 עד 13:00. האם תביא את הקטין לתחנה מרכזית ב-ב'
2 ותיקח את הקטין מתחנה מרכזית ב-ב'.
- 3 .3 מוסכם, כי ככל שמי מהצדדים יבטל את המפגשים תוטל עליו סנקציה
4 כספית בסך 500 ₪ בגין כל ביטול.
- 5 .4 במידה והקטין יהיה חולה באופן שלא ניתן יהיה לקיים את המפגשים
6 עם האב, על האם להצטייד באישור רפואי מהרופא של הקטין אשר
7 יתייחס באופן מפורש לכך שהקטין אינו יכול לקיים את המפגש עם האב.
8 .5 מוסכם כי איחור של חצי שעה לא יהווה הפרה.
9 .6 מבקשים מבית המשפט ליתן תוקף של פסק דין להסכמות".
- 10
- 11 .36 ביום 1.2.16 הוגש תסקיר ענייני ומפורט מפקידת הסעד ב-א' בסוגיית מקום מגוריו של
12 הקטין. במסגרת התסקיר פורטה גם עמדתה של פקידת הסעד מהמחלקה לשירותים
13 חברתיים בעיריית ב' גבי ב' (להלן: "פקידת הסעד ב-ב'") כדלקמן:
14
- 15 "טובת הקטין היא שיהיה קשר עם האב ומגורים בסמיכות אליו. אך, טובתו היא
16 גם שתהיה לו קורת גג ותנאים הולמים. אלא, שהאם קיבלה דיוור ציבורי בצפון
17 רחוק ממגורי האב. אין אנו בטוחים שהאם תוכל לקבל דיוור ציבורי במרכז הארץ
18 או לחלופין שהאב יוכל לממן שכר דירה עבורה במרכז. האם אינה מתנגדת לסדרי
19 ראיה עם האב ומוכנה לכל הסדר שיבקש וטוענת כי אינה יכולה להסיע את
20 הקטין אל האב וכן מסרה מסמך רפואי התומך בכך. לאור האמור לעיל ומאחר
21 והאם קבעה עובדה במעבר ל-ב' ולאור מורכבות המצב, האם נדרשת לעשות מאמץ
22 ולהסיע את הקטין לאב לפחות אחת לחודש או מישהו מטעמה יעשה זאת".
23
- 24 .37 עם זאת, חרף עמדתה זו של פקידת הסעד ב-ב' ולאחר בחינת מכלול השיקולים בנוגע
25 לטובתו של הקטין המליצה פקידת הסעד ב-א' על "חזרה של האם ל-א' או לעיר קרובה
26 יותר אשר תאפשר קשר רציף ועקבי בין הבן ואביו ותאפשר לאב להיות מעורב באופן
27 משמעותי בחיי בנו".
- 28
- 29 .38 ביום 10.2.16 הגישה האם תביעה להתיר לה להמשיך ולהתגורר עם הקטין ב-ב' (תמ"ש
30 21821-02-16).
- 31
- 32 .39 ביום 22.2.16 התקיימה ישיבת הוכחות בתביעה שהגיש האב למתן צו עשה. בפתח הדיון
33 הוריתי כי התביעה למתן צו עשה והתביעה להתיר לאם להמשיך ולהתגורר ב-ב' תידונה
34 במאוחד. כן הוריתי כי תצהירי העדות הראשית שהוגשו בתביעה למתן צו עשה ישמשו גם

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 בתביעה שהגישה האם. במהלך הדיון נחקרו האב והאם על תצהיריהם (האם נחקרה
2 באמצעות מתורגמנית לשפת הסימנים). בתום הדיון ביקשו שני הצדדים לחקור את פקידת
3 הסעד על תסקירה ולכן קבעתי מועד נוסף לחקירתה ליום 29.2.16. בנוסף, לבקשת האם
4 הוריתי לפקידת הסעד להגיש לתיק בית המשפט את התסקיר המלא שהוגש על ידי פקידת
5 הסעד ב-ב'.
6
7 40. ביום 24.2.16 הגישה פקידת הסעד את המסמכים הנדרשים. לאור הודעתה כי לא תוכל
8 להתייצב לדיון ביום 29.2.16, נדחה הדיון ליום 3.3.16.
9
10 41. ביום 3.3.16 נחקרה פקידת הסעד על ידי ב"כ שני הצדדים. בתום הדיון הוריתי על הגשת
11 סיכומים בכתב.
12
13 42. לאחר הגשת סיכומי הצדדים, ניתן כעת פסק הדין.
14
15 טענות הצדדים:
16
17 43. לטענת האב, יש להורות על השבת הקטין ל-א' לאלתר, וזאת ממכלול הנימוקים להלן:
18
19 א. האם פעלה בניגוד להחלטות בית המשפט והמלצות פקידת הסעד בעניין
20 הרחבת הסדרי הראיה, עשתה דין לעצמה ועברה להתגורר ב-ב' אשר מרוחקת כ –
21 123 ק"מ ממקום מגוריה הקודם ומקום מגוריו של האב וזאת ללא הסכמת המבקש
22 ו/או אישור בית המשפט. האם ביצעה את המעבר ל-ב' במחטף של ממש תוך שהיא
23 מעמידה את האב, פקידת הסעד ובית המשפט בפני עובדה מוגמרת תוך פגיעה
24 חמורה בטובתו של הקטין.
25
26 ב. התנהלות האם במשך תקופה ארוכה לפני, בעת ולאחר המעבר ל-ב' מצביעה
27 באופן חד משמעי על רצונה לנתק את האב מחייו של הקטין וכעת משתמשת במרחק
28 הגאוגרפי על מנת למנוע מפגשים של האב עם בנו.
29
30 ג. לא יכולה להיות מחלוקת כי שמירה על קשר רצוף ומשמעותי של הקטין עם
31 ההורה הלא משמורן עולה בקנה אחד עם טובתו. בענייננו, בעצם העתקת האם את

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 מקום מגוריה ל-ב' הוכיחה כי לשיטת האם מקומו של האב בחייו של הקטין הוא
2 מזערי, אם בכלל קיים.
- 3
- 4 ד. דווקא בשעת המבחן כאשר הסדרי הראיה של האב עם הקטין הורחבו על ידי
5 בית המשפט בהמלצת פקידת הסעד וכאשר האם נדרשה להוכיח כי היא באמת
6 דואגת לצרכי הקטין ושומרת על מקומו של האב בחייו, כשלה האם כישלון חרוץ
7 והביעה דעתה כי אינה מעוניינת במעורבות האב בחיי הקטין.
- 8
- 9 ה. התנגדות האם לקשר יציב ואיכותי של האב עם הקטין נובעת מתוך תחושת
10 כעס ונקם כלפי האב גרידא ואינה תואמת את טובתו של הקטין.
- 11
- 12 ו. תביעת האם למתן פסק דין הצהרתי לפיו יותר לה להמשיך ולהתגורר עם
13 הקטין ב-ב' הוגשה שלא במסגרת המשפטית המתאימה ואף הוגשה בדיעבד לאחר
14 שהאם כבר עשתה דין עצמי ועברה ל-ב' תוך ביזוי החלטות בית המשפט ולאחר
15 שהוגשה התביעה לצו עשה, כך שדינה להידחות.
- 16
- 17 ז. לנוכח התנהלותה של האם אשר פועלת לעקור את האב מחיי הקטין, אין
18 להתרשם מטענותיה כי כביכול מוכנה לאפשר קשר תקין בין האב לקטין שכן דברים
19 אלו נאמרים מן השפה אל החוץ. בפועל, האם לא עמדה בהחלטות בית המשפט ולא
20 הביאה את הקטין ל-א' ועל כן, נאלץ האב להגיש בקשה לפי ביזיון בית משפט.
- 21
- 22 ח. ככל שהאם תישאר להתגורר עם הקטין ב-ב', לא תהיה אפשרות לקיים הסדרי
23 ראייה ריאליים ותקינים בין האב לבנו ובמצב דברים זה חוסר נוכחותו המשמעותית
24 של האב בחיי בנו ללא צפי להרחבה בשנים הקרובות יפגע בהתפתחותו של הקטין
25 ואינו משרת את טובתו.
- 26
- 27 ט. הישארות האם ב-ב' תגרום נזק משמעותי לקטין במיוחד לנוכח גילו הצעיר
28 ובשילוב עם חוסר רצונה של האם בקשר של הקטין עם האב וחוסר הבנתה לגבי
29 משמעותו עלולים להביא לניכור הורי ולנתק כפי שכתבה פקידת הסעד בתסקירה.
30

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 44. מנגד, לטענת האם, יש לדחות את תביעת האב ולהתיר לאם ולקטין להמשיך ולהתגורר ב-ב',
2 ואלו טעמיה:
3
4 א. האם מתקיימת מקצבת נכות אשר הופחתה בחודש אוקטובר 2015 לסך של 2,300 ₪
5 לחודש. חרף מצבה הכלכלי הקשה של האם, האב הפסיק לשלם את מזונותיו של
6 הקטין והחל לשלם רק לאחר התערבות של בית המשפט. לאחר הפחתת קצבת
7 הנכות ואי תשלום מדור לקטין, ביקשה האם לזרז את הטיפול בבקשתה לקבלת
8 דיור ולכן הוחלט להעניק לאם דירת עמידר בת שני חדרים ב-ב'. לאם אף הוסבר כי
9 אין כל סיכוי לקבל דירת עמידר בגוש דן וכי עליה ליתן הסכמתה לקבלת הדירה ב-
10 ב' באופן מיידי אחרת בקשתה תידחה. בנסיבות אלו, כאשר נשארו האם והקטין
11 ללא קורת גג עברה האם להתגורר עם הקטין ב-ב'.
12
13 ב. אין ספק כי בשל המעבר ל-ב' הובטחה זכותו של הקטין לקורת גג וכי תנאי המחייה
14 של הקטין השתפרו. זכותה של האם לדאוג לשיפור רווחתה ורווחת הקטין וזכות זו
15 הוכרה כזכות לגיטימית בפסיקת בית המשפט.
16
17 ג. אין כל בסיס לטענה כי האם לא שיתפה את האב בנוגע למעבר שלה ל-ב'. כבר ביום
18 14.9.15, יום אחרי המעבר, שלחה האם לאב הודעה טלפונית בדבר שינוי מקום
19 המגורים שלה ושל הקטין ואף ביקשה מהאב להיפגש עם הקטין.
20
21 ד. עם המעבר ל-ב' נקלט הקטין בסביבת מגוריו החדשה ובסביבת לימודיו החדשה
22 באופן אופטימלי והוא מתפתח בצורה מיטבית ותקינה.
23
24 ה. האם מכירה בחשיבות הקשר בין האב לקטין והיא עושה ומתחייבת לעשות כל
25 שביכולתה על מנת לקיים ולבסס קשר כזה. כמו כן, אין כל בסיס לטענה כי האם
26 מונעת מהאב להיפגש עם הקטין. החל מיום 14.9.15 שלחה האם לאב מעל 15
27 הודעות טלפוניות בהן ביקשה ממנו להיפגש עם הקטין בתחנה המרכזית או ליד
28 ביתה ב-ב', לפי בחירת האב. המדובר בחודשים בהם היו חופשות חג אולם האב
29 בחר, מסיבות השמורות עמו, שלא להיפגש עם הקטין ולמעשה רק ביום 1.11.15
30 ביקר האב את הקטין ב-ב'.
31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

1 .ו. הלכה למעשה, האב הוא שמפר את הסדרי הראיה ואינו מקיים את החלטת בית
2 המשפט מיום 8.11.15 ומבטל מפגשים עם הקטין. בפועל, התקיימו מפגשים בין האב
3 לקטין בימים 20.11.15, 25.12.15, 8.1.16 ו- 29.1.16 ב-ב'. לאחר מכן, התקיים מפגש
4 בין האב לקטין ביום 2.2.16 ב-א'. כמו כן, התקיימו מפגשים של האב עם הקטין
5 בימים 1.3.16 ו-15.3.16 ב-א' ובימים 11.3.16 ו-25.3.16 ב-ב'.

6
7 .ז. מעבר האם ל-ב' נבע מסיבות כלכליות ומרצונה לשפר את חייה ולשקם ודרישתו
8 של האב להחזרתה למקום מגוריה הקודם בכפייה גורמת לה למצב נפשי קשה
9 ולקשיים. משכך, מבקשת האם לקבל את אישורו של בית המשפט להמשיך
10 ולהתגורר עם הקטין ב-ב' בדירת עמידר שהיא קבלה ולשפר את איכות חייה וחיי
11 הקטין.

דיון והכרעה :

12
13
14
15 .45 קביעת מקום מגוריו של קטין היא עניין מענייני אפטרופסות של קטינים ונדרשת להסכמת
16 שני ההורים. מקום בו לא הגיעו ההורים להסכמה רשאי בית המשפט להכריע בדבר "כפי
17 שיראה לו לטובת הקטין" (סעיפים 24-25 לחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות,
18 התשכ"ב – 1962(להלן: "החוק")).

19
20 .46 העיקרון המנחה את בית המשפט בתביעות כגון דא הוא עקרון טובת הילד אשר חולש גם על
21 כל עניין אחר שביחסי הורים וילדים. עקרון זה ניצב כשיקול יחיד שמסלק מפניו כל שיקול
22 אחר בבחינת "עמוד האש ועמוד הענן שמובילנו בשבילי ההכרעה" (כב' השופט חשין בבג"צ
23 5227/97 דויד נ' בית הדין הרבני הגדול, פ"ד נה (1) 453).

24
25 .47 עקרון טובת הילד הוא מושג אמורפי, עמום ורחב היקף, העשוי להכיל תכנים מתכנים שונים
26 בהתאם להקשר הדברים ולמצב הדברים העובדתי בכל מקרה ומקרה (פי' שיפמן, דיני
27 המשפחה בישראל (כרך א' 1989) 220). על כן, בתי המשפט נדרשים מעת לעת לעצב
28 קריטריונים לצורך יישומו במקרה הקונקרטי העומד לדיון (בע"מ 9358/04 פלונית נ' פלוני
29 (פורסם במאגרים, ביום 2.5.05)). בכלל זה נדרש בית המשפט להעריך על בסיס אירועי העבר
30 וחוות דעת של מומחים מקצועיים מהי ההחלטה התואמת את טובתו של הקטין.
31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

48. תביעה לשינוי מקום מגוריו של קטין היא שאלה מורכבת הדורשת בחינה של שיקולים רבים. לא אחת השוו תביעות אלו לתביעות הגירה של קטינים מחוץ לגבולות המדינה שכן השיקולים העומדים ביסוד שתי התביעות הינם דומים. במסגרת תביעות אלו קיימת תחרות בין שתי זכויות עיקריות: האחת – זכותו של ההורה המשמורן להעתיק את מקום מגוריו אשר במרבית המקרים נובעת מהרצון לשפר את איכות חייו; והשנייה – זכותו של ההורה הלא משמורן לקשר תקין, רציף ואיכותי עם הקטין. השאלה באיזו מידה יש לשים את הדגש על איכות החיים של ההורה המשמורן אל מול כמות ואיכות הקשר בין הקטין להורה הלא משמורן היא שאלה סבוכה ומורכבת אשר נבחנת בהתאם לנסיבותיו של כל מקרה ומקרה.
49. ברע"א 4575/00 פלונית נ' אלמוני פ"ד נה (2) 321 קבעה כב' השופטת דורנר את השיקולים המנחים את בית המשפט בבואו להכריע בשאלת קביעת מקום מגוריו של קטין בתביעת הגירה של קטין אל מחוץ לגבולות המדינה ואשר ישימים גם לענייננו כדלקמן:
- "בקשת הגירה של הורה עם ילדיו תיבחן לאור עקרון טובת הילדים בלבד. בעניין זה יתחשב בית-המשפט בדעת הילדים; באיכות הקשר בין הילדים לכל אחד משני ההורים; ביכולת האובייקטיבית והסובייקטיבית לשמירת קשר בין הילדים להורה שהמשמורת לא בידיה, אם תאושר הגירת הילדים, ונכונות ההורה שבידיו המשמורת לסייע בקיומו של קשר זה ובמסוגלות הילדים להיקלט בסביבה שאלה מתבקשת ההגירה. אמות-מידה אלה יישקלו לאור נסיבותיו המיוחדות של כל מקרה ... אף בדיון בבקשה להגירת הילדים, שהם עדיין בגיל רך, יש להוסיף לשיקולים אלה את חזקת הגיל הרך, שעליה עמדתי לעיל".
- וכן בבע"מ 27/06 פלוני נ' פלונית (פורסם במאגרים, ביום 1.5.06) מפי כב' השופטת ארבל:
- "... במסגרת זו אין מנוס לטעמי מהבאה בחשבון ושקלול של שיקולים שונים כדוגמת זכותו של ההורה המשמורן להמשיך בחייו, לקבוע מהלך חייו, להקים תא משפחתי חדש או לפתוח בדרך חדשה, זכותו של ההורה שאינו משמורן לקשר רציף עם ילדו, כמו גם לכך שהקטין נמצא חלק ניכר של זמנו במחיצת ההורה המשמורן מזה ולכך שהוא זכאי לקשר מלא עם הורה השני (ראו השיקולים שמנה השופט (כתארו אז) מצא, ע"א 2784/95 טריף נ' טריף (לא פורסם, ניתן ביום 27.7.95)). אלא, שאת אלה יש להביא בחשבון מתוך מטרה לקבוע מהי טובת הילד באותו מקרה ולא כשיקול עצמאי ...".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

50. יוצא, איפוא, כי הגם שבמסגרת תביעה לשינוי מקום מגוריו של קטין קיימים זכויות ואינטרסים שונים אשר מתנגשים זה עם זה, האיזון ביניהם יעשה בכל מקרה על פי עקרון טובת הילד כשיקול על אשר לאורו נבחנים האינטרסים השונים.
51. כידוע, לצורך הכרעה בשאלת טובתו של הקטין נעזר בית המשפט בחוות דעת מומחים המהווים גורמים אובייקטיביים המנותקים מהסכסוך המשפחתי ובעלי כלים מקצועיים, ניסיון ומיומנות בתחום הדרוש הכרעה. על חשיבותה של חוות דעת המומחה יפים דבריה של כב' השופטת ארבל בבע"מ 27/06 לעיל:
- 9
- 10 "משהוגשה לבית המשפט חוות דעת מומחה שמונה על ידו, מה משקל יראה לתת
11 לחוות הדעת ולהמלצת המומחים? בפסיקת בית משפט זה מקובל כי ככלל יאמץ
12 בית המשפט את המלצת המומחים שמונו על ידו, "... אלא אם כן קיימים טעמים
13 נכבדים ובעלי משקל ממשי, המצדיקים סטייה מאותה המלצה" ... בעניין זה
14 נזכור ונזכיר, כי המומחים הינם ברי הסמכה באשר לקביעת טובתו של הילד
15 במישור הרפואי, הפסיכולוגי, או בכל תחום אחר לגביו מונו. הם בעלי הכלים,
16 הניסיון והמומחיות המקצועיים. יחד עם זאת, הגם שככלל, מטבע הדברים, יינתן
17 במסגרת הבחינה השיפוטית משקל רב ביותר לעמדתם של מומחים מקצועיים,
18 הרי ההכרעה השיפוטית מתחת ידו של השופט היא יוצאת, לא מתחת ידו של
19 המומחה המקצועי. ככלל תחום בו מתבקשת חוות דעת מומחה, אין בית המשפט
20 משמש "חותמת גומי" לעמדת המומחה המקצועי, אין הוא רואה בה עובדה
21 מוגמרת אלא המלצה אשר ככלל יש ליתן לה משקל רב ביותר, אך לא מכריע.
22 האחריות בקבלת ההכרעה מוטלת אפוא כולה על כתפי בית המשפט ואין הוא
23 חולק בנטל האחריות עם כל מומחה או מומחים מקצועיים, יהיו אלה רבים ככל
24 שיהיו. לפיכך, משהונחה בפני בית המשפט חוות דעת מומחה, וגם אם תהא זו
25 נחרצת, ברורה וחד משמעית, אין בית המשפט פטור מהפעלת שיקול דעת שיפוטי
26 עצמאי בגיבוש הכרעתו. אכן, בתחום רגיש, עדין ומורכב זה נדרש בית המשפט
27 לגבש הכרעה עצמאית, תוך שהוא נעזר בחוות דעת הגורמים המקצועיים שמונו
28 על ידי בית המשפט, בראיות נוספות אשר הובאו בפניו ואשר את המשקל שיש
29 ליתן להן הוא בוחן, באמות המידה שהתווה המחוקק, בפסיקת בתי המשפט,
30 ואולי יותר מכל – תוך שהוא מדריך עצמו בניסיון החיים, בשכל ישר, וברגישות
31 ובהבנה למצבו המורכב של כל אחד מן המעורבים בעניינים אלה. סיכומה של
32 נקודה זו, האחריות הכבדה המוטלת על כתפי בית המשפט מחייבת אותו לבחון
33 את חוות הדעת לגופה ואין הוא מסיים מלאכתו בעיון בחוות הדעת ובקבלת
34 המלצת המומחים (פסקה 15 לפסק הדין)".
- 35
52. מן המקובץ עולה כי על השאלה האם להתיר לאם להמשיך ולהתגורר עם הקטין ב-ב' או שמא יש להורות על החזרתו של הקטין להתגורר בסמיכות למקום מגורי אביו, יש להשיב

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

1 תוך התייחסות לקריטריונים הנוהגים בפסיקה בנסיבות המקרה שלפנינו. כל זאת תוך
2 העמדת עקרון טובת הקטין כעקרון על לאורו נבחנים השיקולים השונים המעורבים בסוגיה.

3

4

מן הכלל אל הפרט, לענייננו;

5

6 53. במקרה דנן, לאחר בחינת טובתו של הקטין בשים לב למכלול השיקולים הרלוונטיים
7 בסוגיית שינוי מקום מגוריו של קטין כמפורט בהרחבה לעיל – מצאתי כי יש להורות לאם
8 להשיב את הקטין מ-ב' לאזור המרכז על מנת שיתגורר בסמיכות למקום מגוריו של האב.
9 להלן יפורטו הטעמים שעומדים ביסוד מסקנתי זו.

10

11

התנהלות האם :

12

13 54. במקרה דנן, אין חולק כי מעבר האם ל-ב' עם הקטין נעשה שלא כדין ובניגוד לחוק. האם
14 מודה כי עזבה את א' ועברה להתגורר ב-ב' מבלי ליידע את האב ו/או את פקידת הסעד ולא
15 עתרה לבית המשפט לקבלת אישור מראש למעבר כמתחייב על פי החוק. הגם שלטענת האם
16 המעבר ל-ב' היה מחויב המציאות עקב מצוקה כלכלית ורצון לשפר את איכות חייה וחי
17 הקטין באמצעות קבלת דיור ציבורי, אין בכך כדי להכשיר בדיעבד את התנהלותה של האם.
18 מסקנה זו מתחזקת ביתר שאת לנוכח העובדה כי מעבר האם ל-ב' עם הקטין נעשה בעיצומם
19 של ההליכים המשפטיים בנוגע להסדרת זמני השהות של הקטין עם האב ולאחר שניתנה
20 החלטתי ביום 3.9.15 להרחבת זמני שהות אלו תוך הזמנת תסקיר נוסף אשר יבחן את
21 סוגיית הסדרי הלינה של הקטין בבית האב. בנסיבות אלו, אין ספק כי מעבר האם והקטין ל-
22 ב' קטע באיבו את התהליך החיובי שהחל לביסוס הקשר בין הקטין לאב ועומד בניגוד גמור
23 להחלטות בית המשפט ולהמלצות שירותי הרווחה.

24

25 55. ברמ"ש 61664-07-14 ה' ואח' נ' א' ה' (פורסם במאגרים, ביום 3.9.14) נדון מקרה דומה
26 בו העתיקה אם את מקום מגוריה ומגוריה בנותיה לעיר אחרת תוך כדי ניהול ההליכים
27 המשפטיים בתביעת משמורת. כב' השופט שוחט דחה בקשת רשות ערעור על החלטת כב'
28 השופט שקד תוך שקבע את הדברים הבאים :

29

30 "שינוי במקום מגורים של ילדים קטינים אינו דבר של מה בכך. ילדים קטינים
31 אינם חפץ מיטלטל אשר נושאים ממקום למקום. על דרך הכלל יש לשמור, ככל
32 שניתן, על יציבות בחייהם. ככל מתעורר צורך, משותף של שני ההורים או של

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 אחד מהם לשנות את מקום המגורים – טובתם של הילדים הקטינים מחייבת את
2 שיתוף הפעולה ביניהם. לא בכדי נוקט סעיף 18 לחוק הכשרות בלשון חובה לפעול
3 תוך הסכמה בכל עניין הנתון לאפטרופסותם של ההורים. באין הסכמה יכריע
4 בית המשפט. עשיית דין עצמי על ידי אחד ההורים גורמת נזק לתדמיתו של
5 ההורה האחר בעיניהם ומעבירה מסר שלילי לפיו ההורה האחר – גם אם הוא
6 ההורה המשמורן – הוא "בעל הבית" והוא הוא שאמור לקבל את החלטות –
7 לטוב ולרע – לגביהם. בית המשפט אינו יכול לתת לכך יד" (ההדגשה במקור –
8 ו.ש.פ.)
9
- 10 56. באופן דומה, גם בענייננו אין לקבל את התנהלות האם ויש לגנותה מכל וכל. עם זאת, נפסק
11 לא אחת כי אין לפקוד את התנהגות ההורים לחובת ילדיהם אלא יש לבחון כאמור לעיל כל
12 מקרה על פי נסיבותיו ובשים לב לעקרון טובת הקטין. ברע"א 4575/00 דלעיל נפסק מפי כב'
13 השופט דורנר כי יש להכריע מהי האפשרות הטובה ביותר עבור הקטין על פי המצב שנוצר
14 בפועל ללא התייחסות לשאלת הצידוק שבמעבר ו/או שאלת נאותות התנהגות ההורה. כך
15 מתוך דבריה:
- 16
- 17 "... לרוב, שקילת טובתם של ילדים שהוריהם נפרדו אינה אלא תפיסת הרע
18 במיעוטו מכיוון שטובת הילדים מחייבת כי יגדלו במחצית אביהם ואמם במסגרת
19 תא משפחתי יציב ואוהב, ואילו בפרידה של הורים כרוכה מידה של ניתוק בין
20 אחד ההורים לילדיו ... לפיכך במציאות הנוצרת על בית-המשפט לקבוע הסדר
21 משמורת המגשים במידה המירבית האפשרית את אינטרס הילדים ליהנות
22 ממסגרת יציבה במשמורתו של ההורה שנמצא מתאים יותר ועם זאת לשמור על
23 קשר בין הילדים לבין ההורה האחר. לשם כך על בית-המשפט לערוך בחינה
24 מדוקדקת של מכלול ההיבטים של כל אחת מהאפשרויות הקיימות, לרבות
25 השפעתה על ההורים, ככל שהדבר עשוי להשפיע על יחסם לילדים.
26 ...
- 27 אם מבקש ההורה שבידיו המשמורת להגר למדינה אחרת עם הילדים עשוי
28 האיזון בין השיקולים להשתנות. שכן אישור ההגירה כרוך הרחקה נוספת של
29 הילד מההורה האחר ובהרחקת הילד מהסביבה המוכרת לו ...
30
- 31 אכן, גם לדעתי שאלת ההכרח בהגירה כלל אינה רלוונטית להכרעה בסוגיית
32 המשמורת על-פי עקרון טובת הילדים. אמנם להחלטת ההורה להגר השפעה
33 ניכרת על חיי הילדים, אך על בית-המשפט להכריע מהי האפשרות הטובה ביותר
34 בעבור הילדים במצב שנוצר בלי להסיט את מבטו מטובת הילדים להתנהגות
35 נאותה בעיניו של ההורה. זאת, אלא אם ניכר מהתנהגות ההורה כי הוא אינו
36 שוקל את טובת הילד ומרוכז הוא בטובתו שלו בלבד, ובמקרה זה ממילא אין זה
37 מטובתו של הילד להיות עם הורה זה (עמ' 331-332 לפסק הדין)".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1
- 2 57. לאור האמור לעיל, נדרש גם בענייננו לבחון את השאלה האם טובתו של הקטין מצדיקה
- 3 הישארותו ב-ב', או שמא טובתו מחייבת חזרתו להתגורר בסמיכות למקום מגורי האב ללא
- 4 תלות בהתנהגותה של האם. בחינה זו תעשה על יסוד שאלת טובתו של הקטין על פי המצב
- 5 שנוצר בפועל לאחר המעבר של הקטין להתגורר ב-ב'.
- 6
- 7 תסקיר פקידות הסעד :
- 8
- 9 58. כאמור, בהתאם להחלטתי מיום 8.11.15 הוגש לתיק בית המשפט תסקיר מאת פקידת הסעד
- 10 ב-א' מיום 31.1.16 אשר התייחס לשאלה האם טובתו של הקטין לחזור ולהתגורר ב-א' או
- 11 להישאר ולהתגורר עם אמו ב-ב' תוך התייחסות לסוגיית חשיבות הקשר עם אביו.
- 12
- 13 59. יצוין, כי התסקיר התבסס גם על התסקירים הקודמים שהוגשו בענייניו של הקטין בימים
- 14 21.12.14 ו- 23.6.15 וכן על העדכון שהוגש ביום 12.10.16 במסגרת התביעה לקביעת הסדרי
- 15 ראייה שהגיש האב (תמ"ש 27601-09-14). כמו כן, במסגרת התסקיר ניתנה גם עמדתה של
- 16 פקידת הסעד ב-ב' אשר המליצה להתיר את מעבר הקטין להתגורר ב-ב'.
- 17
- 18 60. כבר עתה ייאמר כי מדובר בתסקיר מקיף וענייני אשר נסמך על מכלול הנתונים ואשר לצורך
- 19 הכנתו נדרשה פקידת הסעד לקבלת מסמכים נוספים, ואלו הם: תסקיר מעו"ס לסדרי דין
- 20 באגף הרווחה ב-ב'; שיחות טלפוניות עם האב; דו"ח מעו"ס לסדרי דין מאגף הרווחה ב-ב',
- 21 גבי אב'; דיווח מהמעון בו מבקר הקטין; אישור רפואי מד"ר ל' ח' ושיחות טלפון עמה; 4
- 22 אישורי מחלה של הקטין מרופא ילדים ד"ר ל' א'.
- 23
- 24 61. לאחר בחינת מכלול הטענות והשיקולים הרלוונטיים בפרק סיכום ודין כתבה פקידת הסעד
- 25 ב-א' כך:
- 26
- 27 "מדובר על קטין שהתגורר עם אמו ב-א' עד גיל שנה ו-10 חודשים. מגיל שנה
- 28 לערך החלו מפגשים מסודרים בין האב והבן, שתחת פיקוח ביהמ"ש הלכו
- 29 והתרחבו, כאשר לקראת מחצית שנת 2016 התוכנית היתה לדון בלינת הבן בבית
- 30 אביו.
- 31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

1 בחודש 09/2015 הודיעה האם לאב, כי עברה להתגורר עם הבן ב-ב' בדירה של
2 הדיור הציבורי. לאחר זמן הודיעה על כך לביהמ"ש.

3
4 מאז מעבר האם ל-ב', הסדרי הקשר הידלדלו מאוד. שני ההורים התייחסו לכך
5 שהנסיעה בתחבורה ציבורית אורכת כ- 3 שעות לכל כיוון, בנוסף לשעות הבילוי
6 המשותף, מדובר ביום ארוך ומתיש, שאורכו כיום עבודה וכרוך בהפסד של יום
7 עבודה.
8
9

....

10
11 עמדת העו"ס ב-ב' לגבי טובת הקטין היא "שיהיה קשר עם האב ומגורים
12 בסמיכות אליו אך, טובתו היא גם שתהיה לו קורת גג ותנאים הולמים. אלא
13 שהאם, שקיבלה דיור ציבורי בצפון רחוק ממגורי האב. אין אנו בטוחים שהאם
14 תוכל לקבל דיור ציבורי במרכז הארץ או לחילופין שהאב יוכל לממן שכר דירה
15 עבורה במרכז. האם, אינה מתנגדת לסדרי ראייה עם האב ומוכנה לכל הסדר
16 שיבקש וטוענת כי אינה יכולה להסיע את הקטין אל האב וכן מסרה מסמך רפואי
17 התומך בכך. לאור האמור לעיל ומאחר והאם קבעה עובדה במעבר ל-ב' ולאור
18 מורכבות המצב, האם נדרשת לעשות מאמץ ולהסיע את הקטין לאב לפחות אחת
19 לחודש או מישהו מטעמה, יעשה זאת".
20

21 עמדתנו ב-א' הינה שונה. מאז הכרותנו איתה, האם טוענת כי האב הוא שולי לחיי
22 הילד ולא מייחסת חשיבות לקשר של הילד לאביו. סירוב לקבל מתנות מהאב
23 עבור הילד, סירוב לאפשר קשר בין האב והבן דרך הסקייפ, סירוב לאפשר לאב
24 לפגוש את הבן בביתה מעיד כי האם לא משתנה ובפועל מנחה אותה בהתנהלותה
25 ביחס לקשר שבין בנה ואביו. נדמה כי המרחק הגיאוגרפי ומגבלות הבריאות
26 משמשות בידי האם כדי להקשות ואף להתחמק, לכאורה באישור, מקיום הקשר.
27 האם טוענת כי אינה מנסה להרחיק את הבן מאביו ובכל הפעמים שלא הגיעה או
28 שלא אפשרה לאב להגיע היו לכך סיבות רפואיות. אולם מהכרותנו את האם,
29 התרשמנו כי האם פועלת עפ"י תפיסותיה ואינה מקבלת אף את הוראות ביהמ"ש,
30 גם כאשר הן ברורות, למשל, לא מיידעת את ביהמ"ש כאשר היא עומדת לעבור
31 לעיר מרוחקת, לא מקיימת את הסדרי הקשר שבימ"ש קובע (גם כאשר הוחלט
32 על הרחבות ב-א' גם כאשר הוחלט על הסדרים ב-ב').
33

34 במצב זה, קשה לקבל את אמירותיה הכלליות של האם כפי שאמרה לעו"ס ב-ב',
35 כי מוכנה לכל סדרי ראייה שהאב יבקש ולא מתנגדת גם להסדרי לינה בעתיד.
36 זאת, כשמיד לאחר מכן, מבקשת לפטור אותה מחלקה בביקורים בשל נכותה.
37

38 אנו מתרשמים כי הרחבה של הסדר הקשר בימי חול אינה אפשרית בפועל.
39 באמצע השבוע האב עובד, בימי שישי אינו יכול תמיד לקבל יום חופש מהעבודה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

1 האם מצידה מבקשת פטור מנסיעותיה ל-א'. שהות הילד עם אביו ב-א' בסופ"ש,
2 בכלל לינה, גם כן אינה נראית אפשרית בוודאי לא בתדירות גבוהה, מאחר והיא
3 כרוכה בשתי נסיעות הלוך ושוב בין א' ל-ב' בשבוע אחד, כלומר 12 שעות נסיעה
4 (ביום שישי לנסוע ל-ב', לקחת את הילד ולהביאו ל-א' ובמוצ"ש להחזיר את
5 הילד ל-ב' ולחזור ל-א'). יש לזכור כי בנוסף לאורך הנסיעה, בחודשי החורף
6 תחבורה ציבורית מתחילה ב – 20:00 או אף ב – 21:00, כלומר הגעה ל-ב'
7 בסביבות חצות וחזרת האב לביתו תהיה בסביבות 03:00 בבוקר (אם בכלל תחבורה
8 ציבורית עובדת בשעות אלה) ואם יחזיר את הילד למחרת בבוקר, יפסיד את יום
9 ראשון בעבודה בנוסף ליום שישי.

10
11 בנוגע לנושא דיור – אין ספק כי מגורים בדירת קבע משפרים את איכות חיי האם
12 והילד. יחד עם זאת, המחיר של שיפור זה הוא בפגיעה קשה בקשר בין האב והבן.
13 מאחר ומדובר באב המעוניין להיות מעורב והוכיח את רצונו ויציבותו בשמירה על
14 הקשר, אנו סבורים כי פגיעה בקיומו של הקשר הורה ילד קשה יותר מפגיעה
15 בתנאי החיים. על כן, על האם לחזור ל-א' ובמקביל לפנות לעמידר, תחת פיקוח
16 ביהמ"ש, בבקשה לקבל דירה חלופית באזור קרוב יותר, שההגעה אליו קלה יותר
17 ותאפשר קשר רחב ומשמעותי יותר בין האב ובנו.

18
19 בנוסף, האב הביע מוכנות להגדיל את דמי המזונות כדי לסייע לאשה לשכור דירה
20 ב-א', אם לא תקבל דירה בדיור הציבורי קרוב יותר לאיזור המרכז.

21
22 מהתרשמותנו לגבי הקטין, אנו סבורים כי חוסר נוכחותו המשמעותית של האב
23 בחיי בנו ללא צפי להרחבה בשנים הקרובות (האב עובד שעות ארוכות, האם
24 נמנעת מלנסוע ל-א'), יפגע בהתפתחות הקשר בינו לבין האב, יפגע בהתפתחותו
25 ואינו משרת את טובתו".

26
27 62. כאמור, לנוכח כל המפורט לעיל, המליצה פקידת הסעד ב-א' על "חזרה של האם ל-א' או
28 לעיר קרובה יותר שתאפשר קשר רציף ועקבי בין האב ואביו ותאפשר לאב להיות מעורב
29 באופן משמעותי בחיי בנו".

30
31 63. אל מול המלצה זו של פקידת הסעד ב-א' עומדת המלצת פקידת הסעד ב-ב' להורות על
32 השארת הקטין ב-ב' תוך חיוב האם 'לעשות מאמץ' ולהסיע את הקטין לאב לפחות אחת
33 לחודש או שמישהו מטעמה יעשה זאת. יש לציין כי בניגוד לתסקירה של פקידת הסעד ב-א'
34 התבסס תסקירה של פקידת הסעד ב-ב' על שיחה עם האם, ביקור בית, דו"ח חינוכי של
35 הקטין ושיחה עם המטפלת במעון וכן תכתובות עם האם. לא נעשתה כל שיחה עם האב. כמו
36 כן, אין ספק כי בניגוד לפקידת הסעד ב-א', פקידת הסעד ב-ב' אינה מכירה את כל
37 ההיסטוריה המשפחתית ומורכבותה ולמעשה נסמכת בתסקירה על דברי האם בלבד ודיווח

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 שהתקבל מהמעון של הקטין, אשר גם בקשר אליו אין כל מעורבות לאב (ר' דו"ח הצוות
2 החינוכי של המעון מיום 18.1.16 כי אינם מכירים את האב ואף לא שוחחו עמו מהמועד בו
3 שולב הקטין במעון).
4
- 5 64. לאחר עיון בשני התסקירים, מצאתי להעדיף באופן ברור את התסקיר שנערך על ידי פקידת
6 הסעד ב-א' על פני התסקיר שנערך על ידי פקידת הסעד ב-ב'. אין חולק כי המלצתה של
7 פקידת הסעד ב-א' ניתנה לאור היכרותה עם המשפחה במשך תקופה ארוכה ובהמשך
8 לתסקירים הקודמים שהונחו לפני בית המשפט. לעומת זאת, פקידת הסעד ב-ב' הגישה
9 תסקיר אשר מבוסס כל כולו על מוצא פיה של האם. לא זו אף זו, נראה כי פקידת הסעד ב-
10 ב' נתנה משקל מוחלט לרווחתה של האם מבלי לבחון שיקולים נוספים אשר באים לידי
11 ביטוי בתסקירה של פקידת הסעד ב-א' לרבות קשיים אובייקטיביים וסובייקטיביים
12 הקשורים להמשך הקשר בין האב לקטין. יתר על כן, המלצותיה של פקידת הסעד ב-א' ניתנו
13 על יסוד התנהלות ההורים בעבר וכן בהווה כפי שמצופה היה מפקידת הסעד לעשות
14 ומהבחינה הזו תסקירה של פקידת הסעד ב-א' מהווה תסקיר שלם, ענייני ומאוזן אשר
15 משקף את טובתו של הקטין תוך בחינת מכלול ההיבטים המתאימים לשני ההורים
16 ולמורכבות היחסים ביניהם.
17
- 18 65. כמו כן, בניגוד לפקידת הסעד ב-ב', פקידת הסעד ב-א' נחקרה על תסקירה חקירה ארוכה הן
19 על ידי ב"כ האם והן על ידי ב"כ האב. במהלך חקירתה הסבירה פקידת הסעד את החששות
20 בנוגע לניתוק הקשר בין האב לקטין. כך מתוך עדותה:
21
- 22 **ש"ש.** את טוענת בתסקיר שלך שאין שום בעיה שהאם תעבור עם הקטין ל-א'
23 ושימצאו לה דירה חלופית באזור המרכז. יש לנו תסקיר אחד של עו"ס
24 מ-ב' (מצטטת) גם אותם דברים נטענו על ידי עו"ס מאגודת החירש
25 (מצטטת). על סמך מה את טוענת שניתן לקבל דירה במרכז?
26 **ת.** אני לא כתבתי את הדבר הזה. אני גם לא כתבתי שרצוי שהיא תחזור. אני
27 כתבתי שבאיזון הכוחות בין קשר עם אבא לבין דירה, קשר עם אבא
28 שמנסים לקעקע אותו כל הזמן, צריך לתת לו יותר משקל. בית המשפט
29 לא צריך לאפשר לאימא לקעקע את הקשר שלו עם הבן וזה מה שהיא
30 עושה באופן סיסטמתי. נאמרו לי דברים קשים על ידי האימא ועל ידי
31 הסבתא לגבי האבא ואת ההשפעה השלילית שהן רואות בקשר שלו עם
32 הילד וגם ההרחקה ל-ב' הכל נובע מרצון להרחיק אותו וככה אני רואה
33 את זה. האיזון העדין הזה, ואני לא מזלזלת וזה נכון, אני בטוחה שיש לה
34 רמת חיים יותר טובה היום עם דיור ב-ב' עדיין יש חשיבות לקשר של

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

1 האב עם הקטין ואם זה ימשיך ככה והאימא בכל מיני אמתלות תתחמק
2 לאפשר קשר של האב עם הבן, יהיה פה ניכור הורי. הילד נמצא באווירה
3 שכולם שונאים את האבא. גם אם ניתן להבין אותם לאור המערכת
4 היחסים של בני הזוג לפני ההיריון וההבטחות של האבא וההתנהלות של
5 האבא, אבל מרגע שהקטין נולד אי אפשר לעשות את החשבונות האלה
6 ואני בתור עו"ס לא יכולה לעשות את החשבונות האלה (עמ' 21 לפרוט', ש'
7 11-26).

8
9 66. כן במענה לבית המשפט התייחסה פקידת הסעד ב-א' לסתירה בין עמדתה לבין עמדת
10 פקידת הסעד ב-ב' בנוגע להישארות הקטין ב-ב', תוך מתן הסבר לכך:

11
12 ש". הייתה טענה לגבי סתירה כביכול בין הדיווח של פק"ס ב-ב' אשר
13 לכאורה המליצה על הישארותה של האם ב-ב' תוך קביעת הסדרים של
14 הקטין עם האב לבין ההמלצה שלך להורות על החזרת האם והקטין ל-א'
15 עם כל המורכבות שיש בעניין הזה. הייתי רוצה להבין את נקודת
16 ההתייחסות שלך?

17 ת. אכן יש סתירה למרות שעו"ס ב-ב' כותבת דברים שהיא מניחה את
18 חלקם ושהיא לא יודעת את כל הרקע, היא לא מכירה את האבא ואת
19 הילד ואת ההיסטוריה לא הזוגית ולא של הדיונים המשפטיים. היא
20 ראתה אישה, ילד, שנמצאים ב-ב'. היא גם ציינה את זה. אז זה די ברור
21 שהיא מכירה את המקרה באופן חלקי. אני חושבת שאני מכירה את
22 המקרה יותר טוב אפילו הרבה יותר טוב. אני חושבת שהמעבר ל-ב' הוא
23 לא מקרי במקרה הזה. אני לא שוללת שהייתה לה הצעה מעמידר ב-ב'
24 אבל אני לא יכולה לשלול שאולי היו הצעות יותר קרובות ואז אפשר היה
25 אולי לקיים קשר. אבל האם יצרה קשר מסובך שהוא תוצר שדי ברור לי
26 ולמי שמכיר את המקרה הזה של ניסיון להרחיק את האבא מהילד וקשה
27 לי לתת לזה יד. אני יכולה לצטט כל מיני אמירות שנאמרו על ידי האימא
28 והסבתא על ..., אמירות מאוד קשות שממש שוללות את הקשר הזה ולא
29 רוצות שום השפעה מצד האב. המעבר ל-ב' הוא מעשה קיצוני שאיפשר
30 את זה. שוב, הביקורת על האבא והטענות כלפי האבא מתאימות. גם לי
31 הייתה הרבה ביקורת על האבא ואמרתי לו את הדברים אבל לא על חשבון
32 הקשר שלו עם הילד. העמדות שלי נובעות מהכרות יותר עמוקה ועם
33 ההיסטוריה של המשפחה. ההתנגדות של האימא היא כזו שהיא לא
34 מקבלת את הקשר ולא את החלטות בית המשפט והיא פועלת כל הזמן
35 מתחת לפני השטח להרחיק. אני לא רואה איך מעבר ל-ב' בטח שלא
36 יקרב וגם לא ישמר את מה שהיה עד עכשיו" (עמ' 22 לפרוט', ש' 14- עמ'
37 23, ש' 2).

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

67. דבריה של פקידת הסעד ב-א' מקובלים עלי לחלוטין. אכן, באיזון העדין בין רווחתה של האם בהיבט המסוים נשוא דיונו לבין טובתו של הקטין להיות בקשר יציב ורציף עם אביו ולאור המרחק הגיאוגרפי הניכר בין א' ל-ב' – גם אני סבורה כי הקשר בין האב לקטין מצוי בעדיפות גבוהה יותר. מסקנה זו מתחדדת ביתר שאת דווקא לאור מערכת היחסים העכורה בין ההורים ויחסי אי האמון ביניהם, אשר לאור התנגדות האם בעבר לביסוס והרחבת הקשר בין האב לקטין עשויים לפגוע בהתפתחותו התקינה והבריאה של הקטין ואף להביא לניכור הורי. כזכור, מעת היוולדו של הקטין הערימה האם קשיים רבים בנוגע להסדרת הקשר בין הקטין לאב בעטיים לא ראה האב את הקטין במשך שמונה חודשים (מחודש אפריל 2014 ועד חודש דצמבר 2014) עת חודש הקשר בחסות בית המשפט (ר' תסקיר מיום 21.12.14) ואף לאחר מכן התנגדה האם להרחבת זמני השהות של הקטין עם האב כמפורט בתסקיר שהוגש ביום 23.6.15. עקב התנגדות זו של האם ניתנה החלטתי מיום 3.9.15 להרחבת זמני השהות של הקטין עם האב וכן הוריתי על קבלת תסקיר משלים אשר יבחן את נושא הסדרי הלינה בבית האב. בנסיבות אלו, לא ניתן לשלול את טענת האב כי החלטת האם לעבור ל-ב' נבעה מהרצון לנתק את הקטין מהאב ולטרפד את הרחבת זמני השהות בינו לבין הקטין ואף סמיכות הזמנים בין מועד החלטתי מיום 3.9.15 למעבר ל-ב' (13.9.15) והעובדה כי הדבר נעשה במחטף ובחשאי תומכת בכך.

שיקולים הקשורים לרווחת האם:

68. לטענת האם, מעברה ל-ב' נבע מסיבות כלכליות ומרצונה לשפר את איכות חייה וחיי הקטין באמצעות קבלת דירה מעמידר. בתמיכה לטענותיה צירפה האם מכתב מאת גב' ק', עובדת סוציאלית של אגודת החרשים בישראל, מיום 20.1.16, בו נכתב בין היתר כך:

"... בהיותה אם חד-הורית צעירה, עולה חדשה וגם כבדת שמיעה, התמיכה של הוריה מאוד חשובה בחייה של ... – גם מבחינה פרקטית של עזרה בטיפול בבנה, וגם מבחינה של תמיכה נפשית והפגת בדידות.

כעובדת סוציאלית, אני פוגשת אנשים ומשפחות רבות שזקוקים לדיור ציבורי. אני מודעת לקשיים ולתקופות המתנה הארוכות הכרוכות בבקשות לדיור ציבורי באזור המרכז. לכן ברור לי, שלקבל באזור המרכז דירה כמו שהיא קבלה ב-ב', לא כל שכן, דירה נוספת עבור הוריה. זו משימה לא פשוטה שאין לה סיכוי להתממש בתקופה הקרובה.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 לסיכום: גם בגלל החשיבות בקרבה להוריה גם בשל הרווחה שדירות עמידר ב-ב'
2 מאפשרות למשפחה, נראה לי שהפתרון הכי טוב בשביל ... וגם בשביל י' הוא
3 להמשיך ולהתגורר בדירה ב-ב".
4
5
6 69. בענייננו, אין ספק כי מתקיים מתאם בין רווחת האם לבין טובת הקטין. קבלת דירה
7 מעמידר אינה עניין של מה בכך. כמו כן, לא ניתן להתעלם מכך כי הוריה של האם קיבלו גם
8 הם דירה מעמידר וגרים בסמיכות לאם ולקטין ולטענת האם, הוריה זמינים, תומכים
9 ומסייעים בכל דבר ועניין. אכן, שיקולי הורה להעתיק מקום מגורים לצורך שיפור וייצוב
10 מצבו אינם מתפרשים בהכרח כשיקולים פסולים. הם עשויים להימצא לגיטימיים בזיקה
11 לבחינת טובתו של הקטין שכן בייצוג ושיפור מצב ההורה יש בו בסופו של דבר ובטווח
12 הרחוק להביא גם לייצוב ושיפור מצבו של הקטין ולתועלת הקטין (ראו: עמ"ש (נצ')-38844-
13 10-13 פלונית נ' פלוני (פורסם במאגרים, ביום 10.2.14).
14
15 70. עם זאת, כאמור לעיל, שיקול זה של רווחת האם אינו עומד כשיקול בפני עצמו ויש לאזן
16 אותו אל מול שיקולים אחרים. בנוסף, כפי שקבעתי לעיל, לא ניתן להתעלם מסמיכות
17 הזמנים בין החלטתי מיום 3.9.15 בה הוריתי על הרחבת זמני השהות של הקטין עם האב
18 לבין מעברה של האם ל-ב', דבר שמצביע על כך שהחלטת האם לעבור ל-ב' לא רק נבעה
19 מרצון לשיפור מצבה הכלכלי, אלא גם מרצונה לנתק את הקטין מאביו ולטרפד את תהליך
20 הרחבת המפגשים ביניהם (ר' גם דברי פקידת הסעד בעמ' 21 לפרוט' הדין, ש' 18-19). יתר
21 על כן, האם לא הניחה כל תשתית ולו לכאורית בנוגע לטענה כי לא ניתן לקבל דיוור ציבורי
22 באזור המרכז. נהפוך הוא. במכתבה של גב' ק' לא נשללה אפשרות זו אלא כל שנכתב הוא כי
23 מדובר "במשימה לא פשוטה שאין לה סיכוי להתממש בתקופה הקרובה". האם עצמה
24 הודתה כי קיבלה את ההחלטה על קבלת הדירה בב' בתוך 3 ימים בלבד (ר' עמ' 14 לפרוט',
25 ש' 10-11), וברי כי מדובר בהתנהלות לא רצינית של האם שיש בה כדי לתמוך בטענה כי
26 המעבר לא נשקל בכובד ראש ולא נבחנו מכלול ההיבטים הקשורים לטובתו של הקטין.
27 אציין כי אף הטענה כשלעצמה אינה סבירה שכן יש להניח שהאם פנתה למשרד השיכון
28 לקבלת דיוור ציבורי מבעוד מועד וחודשים ארוכים לפני המעבר. אין זה סביר כלל כי תהליך
29 לקבלת דיוור ציבורי ב-ב' אורך מספר ימים מצומצם שכן האם בוודאי נדרשה להגיש בקשה,
30 לעבור וועדה ולהגיש אישורים ומסמכים המעידים על זכאותה. הנחה זו מקבלת משנה תוקף
31 לנוכח העובדה כי מדובר במעבר גם של הוריה לעיר ב'. מעבר לכך, אשוב ואדגיש כי לאורך
32 כל ההליכים שהתנהלו בין הצדדים ובפרט בנושא הסדרי הראיה לא טרחה האם לציין בפני
33 האב ו/או פקידת הסעד ו/או בית המשפט כי ישנה אפשרות שתקבל דירה מעמידר ורק לאחר

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 שנקבעו הסדרי הראיה על בסיס העובדה כי הצדדים מתגוררים באותה העיר בחרה להודיע
2 על כך לאב ואף זאת בדיעבד ולאחר שכבר עברה עם הקטין ל-ב'. כך או כך, האם לא סיפקה
3 כל ממצא שיש בו כדי לשלול את האפשרות לקבלת דיוור ציבורי באזור המרכז וטענתה
4 בעניין זה נטענה בעלמא (עמ' 14 לפרוט', ש' 11-12). האם לא צירפה כל אישור ממשרד
5 השיכון ו/או עמידר ו/או תכתובות והחלטות שניתנו בעניינה. למותר לציין כי מדובר
6 במסמכים אשר מצויים בחזקתה ו/או יש לה נגישות מלאה אליהם. לפיכך, הימנעות האם
7 מהגשתם פועלת לחובתה ומחזקת את ההנחה כי האם פנתה לקבלת דיוור ציבורי לפני
8 חודשים ארוכים וכי מעברה ל-ב' נעשה שלא כדין ואף בחוסר תום לב.
9
- 10 71. כמו כן, בענייננו מעברה של האם עם הקטין ל-ב' לא נעשה לצורכי התקדמות בפן המקצועי
11 ו/או שיקום חייה בפן האישי ו/או הקמת משפחה חדשה ואף לא בעקבות היכרות עם בן זוג
12 חדש, אלא נסוב כל כולו על קבלת דירה מעמידר ורצון לשפר את מצבה הכלכלי בהיבט זה.
13 כאמור לעיל, האם אינה עובדת ונסמכת על קצבת הנכות בלבד, כך שאין בחיובה לשוב
14 ולהתגורר באזור המרכז כדי לפגוע בפרנסתה. יתר על כן, בענייננו האב הביע נכונות להגדיל
15 את דמי המזונות על מנת לסייע לאם בדמי השכירות באזור המרכז ולו בשלב הביניים עד
16 לבחינת האפשרות לקבלת דירה מעמידר באזור המרכז ו/או קבלת סיוע כלכלי אחר (ר'
17 דבריו בפני פקידת הסעד בעמ' 4 לתסקיר מיום 31.1.16), כך שבעצם חיובו של האב להגדיל
18 את דמי המזונות ניתן לרפא במידה מסוימת את הקושי הכלכלי של האם אשר בעטיו עברה
19 להתגורר ב-ב' מלכתחילה.
20
- 21 היקלטות הקטין בסביבתו החדשה:
22
- 23 72. לטענת האם, הקטין נקלט בסביבת מגוריו החדשה ובסביבת לימודיו החדשה באופן
24 אופטימלי והוא מתפתח בצורה מיטבית. הקטין התרגל עד מהרה לחדרו החדש, למיקום
25 הצעצועים והספרים בחדר, למיטתו החדשה ואף נתן שמות לדמויות בתמונות שתלויות על
26 הקיר. הקטין מתנהל במרחב הבית ובחדרו בטבעיות ובביטחון. כמו כן, לטענת האם, מאז
27 המעבר הקטין נקלט במעון --- בו שולב על ידי רשויות הרווחה ב-ב'. הצוות המטפל במעון,
28 שהכיר את הסיפור המשפחתי, הקיף את הילד בחום ובאהבה, דואג לכל צרכיו הרגשיים
29 והפיזיים וטיפוח יכולותיו האישיים. כמו כן, חרף היעדרותו של הקטין מהמעון עקב מחלתו,
30 הוא נקלט בגן באופן משביע רצון.
31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 כאמור, לתיק בית המשפט הוגש תסקיר מאת פקידת הסעד ב-ב'. בכל הנוגע להשתלבות
2 הקטין במעון נכתב כך:
3
- 4 "י' מגיע וחוזר מדי יום מהבית למעון בהסעה. י', מבין ומדבר (ביחס לגילו) רוסית
5 ואינו מבין כלל עברית. תחילה ניכר קושי בהשתלבותו בגן שהכל בו חדש עבורו:
6 סביבה, חברים, שפה, מטפלות ... נראה לא רגוע ובכה. כיום נראים ניצני
7 השתלבות בגן ואף מנסה ליצור קשר בתנועות ידיים. י', נראה ילד רגיל ככל
8 הילדים, קשייו מותאמים למצבו. לעיתים האם מגיעה למעון או יוצרת קשר
9 טלפוני. לאחרונה פנתה, ביוזמתה וביקשה למלא טפסים על מנת לשלב את י'
10 בטיפול של קלינאית תקשורת ב"מרכז התפתחות הילד".
11
- 12 אמנם, על פי הדיווח הקטין נקלט והחל להשתלב במעון ב-ב'. יצוין, כי זו היא השנה
13 הראשונה בה השתלב הקטין במעון ולפני כן שהה הקטין בבית ביחד עם אמו. פקידת הסעד
14 ב-ב' מתארת את הקטין כ"ילד רגיל ככל הילדים ואף מתארת כי הקשיים מותאמים
15 למצבו". כמו כן, הקשיים העיקריים של הקטין הם קשיי השפה והעובדה שאינו מבין כלל
16 עברית ובעניין זה פנתה האם לטיפול באמצעות קלינאית תקשורת. בנסיבות אלו, לא מצאתי
17 כי קיימת עדיפות להשתלבות הקטין במסגרת החינוכית ב-ב' כטענת האם וכי הואיל וקשייו
18 של הקטין הם קשיים רגילים ומותאמים למצבו, לא תהא מניעה לקטין להשתלב גם במעון
19 ובהמשך גם בגן באזור המרכז.
20
- 21 גילו של הקטין:
22
- 23 75. עסקינן בקטין רך בשנים כבן שנתיים וחצי.
24
- 25 76. בענייננו, לגילו הצעיר של הקטין יש משמעות רבה בכל הנוגע לצורך שלו בהסדרת קשר
26 קבוע, יציב ורצוף עם אביו. גם פקידת הסעד ב-א' התייחסה לכך שבשל גילו של הקטין העדר
27 קשר רציף ומשמעותי עם אביו עלול לפגוע בהתפתחותו התקינה. כמו כן, בשל גילו הצעיר
28 של הקטין ולאור מערכת היחסים הבעייתית בין ההורים, כפי שיפורט להלן, עולה חשש כי
29 לנוכח המרחק הגיאוגרפי ומיעוט המפגשים ביניהם, יתקיים נתק בין האב לקטין ובשילוב
30 חוסר רצונה של האם לקיים את הקשר בין האב לקטין על סמך ניסיון העבר וחוסר הבנתה
31 לגבי חשיבות נוכחות האב בחייו של הקטין עלול הדבר להביא לניכור הורי.
32

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

77. בית המשפט מצווה לעשות כל שביכולתו על מנת להעמיד את טובתו של הקטין בראש מעיניו תוך בחינת ההשלכות שעשויות לפגוע בטובתו בטווח הרחוק על סמך ניסיון העבר. במצב דברים בו קיימת סבירות ממשית כי לנוכח אירועי העבר ואף לאור אירועי היום בשים לב להתנהלותה של האם במהלך ההליכים המשפטיים שלפני עלול להיווצר נתק בין האב לקטין ואף חמור יותר ניכור הורי – שומה על בית המשפט לעשות ככל שביכולתו על מנת למנוע אפשרות זו גם בדרך של הפעלת אמצעים דרסטיים ואף "כופים" על האם כמו השבת הקטין להתגורר בסמיכות למקום מגורי אביו.

איכות הקשר בין הקטין לאביו:

78. אין ספק כי בענייננו מדובר באב מיטיב אשר מבקש להיות מעורב בחיי בנו ואף הוכיח את רצינותו ויציבותו בהבניית הקשר ביניהם הלכה למעשה. בהקשר זה יש להדגיש כי הקשר בין האב לקטין נתקל מתחילתו ועד היום בקשיים מרובים ונבנה אט אט בעיקר בזכות הרבה יוזמה ועיקשות של האב.

79. במצב דברים זה, אין ספק כי המרחק הגיאוגרפי בין האב לקטין לא מאפשר לאב להיות מעורב בחיי בנו באופן רציף ועקבי, לבקר את הקטין כשהוא חולה, ללוות אותו למעון, להשתתף עמו בחגיגות ולהיות שותף פעיל ומלא בחוויות המעצבות את חייו. יש לזכור כי גם כשהקטין מגיע למפגשים עם אביו ב-א', מדובר במפגשים שנערכים לאחר נסיעה ארוכה ומתישה, אשר לאחריה הקטין עייף ומותש, דבר שפוגם בהכרח באיכות הקשר של האב עם הקטין.

80. נתון נוסף הוא בעובדה שהאם היא כבדת שמיעת מלידה. על מנת שניתן יהיה לחשוף את הקטין גם לתקשורת רגילה יש חשיבות להמשך קשר תקין ועקבי של האב עם הקטין אשר ללא ספק יסייע לקטין מבחינה התפתחותית גם בהיבט הזה.

81. בנסיבות אלו, לנוכח העובדה כי מדובר באב מיטיב אשר רוצה ומעונין להיות מעורב בחיי הקטין ואף הוכיח זאת הלכה למעשה, חוסר נוכחותו המשמעותית של האב בחיי הקטין ללא צפי להרחבה בשנים הקרובות בשל קשיים אובייקטיביים וסובייקטיביים אשר יפורטו להלן יפגע בהכרח בהתפתחות הקשר בינו לבין האב ואינו עומד בקנה אחד עם טובתו.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 קשיים אובייקטיביים וסובייקטיביים לשמירת קשר בין הקטין לאב:
- 2
- 3 82. בנסיבותיו הייחודיות של תיק זה קיימים קשיים רבים הן אובייקטיביים והן סובייקטיביים
- 4 אשר מונעים את שמירת הקשר הרציף והתקין בין האב לקטין, כמפורט להלן;
- 5
- 6 83. ראשית, יש להדגיש כי מדובר במעבר לב', עיר מרוחקת הנמצאת כ – 123 ק"מ ממקום
- 7 מגוריה הקודם של האם וממקום מגוריו של האב ב-א'. מאחר שהאם אינה ניידת ולאב אין
- 8 רכב פרטי אלא קטנוע בלבד, הרי שהנסיעה יכולה להתבצע באמצעות תחבורה ציבורית
- 9 בלבד. שני ההורים התייחסו לכך שנסיעה בתחבורה ציבורית אורכת כ – 3 שעות לכל כיוון
- 10 (תוך החלפת מספר אוטובוסים) וכי בנוסף לשעות הביילוי המשותף מדובר ביום ארוך
- 11 ומתיש, שאורכו כיום עבודה.
- 12
- 13 84. שנית, העובדה כי האם כבדת שמיעה בשתי אוזניה יוצרת קושי לממש את המפגשים של
- 14 הקטין עם האב. לטענת האם, בשל נכותה אין היא יכולה לנסוע עם הקטין לבדה באוטובוס
- 15 וכי נדרשת ללווי בנסיעה. כמו כן, האם הגישה לפקידת הסעד אישור רפואי ממנו עולה כי
- 16 בשל נכותה ממליצה רופאת המשפחה שלה על הימנעותה מנסיעות בין עירוניות בשל חשש
- 17 לסיכון חייה וחיי בנה. בנסיבות אלו, האם עצמה מציעה קושי לקיים את המפגשים בין האב
- 18 לקטין ב-א' ואף מבקשת לפטור אותה מהם תוך הגשת אישור רפואי התומך בבקשתה.
- 19
- 20 85. שלישית, גם לאב יש קושי לממש את המפגשים הקיימים עם הקטין כל שכן לאפשר
- 21 הרחבתם בתקופה הקרובה. האב עובד במשמרות ובימי שישי לא תמיד יכול לקבל יום חופש
- 22 מהעבודה. שהות של הקטין עם האב ב-א' בסוף השבוע כולל לינה אינה מעשית בוודאי לא
- 23 בתדירות גבוהה משום שלנוכח סירובה של האם ליטול חלק בהסעת הקטין ל-א' היא כרוכה
- 24 בשתי נסיעות הלוך ושוב בין א' ל-ב' בסוף שבוע אחד כלומר 12 שעות נסיעה (ביום שישי
- 25 לנסוע ל-ב' לקחת את ילד ולהביאו ל-א' ובמוצ"ש להחזיר את הילד ל-ב' ולחזור ל-א'). יש
- 26 לקחת בחשבון כי בחודשי החורף התחבורה הציבורית מתחילה ב – 20:00 או 21:00 כלומר
- 27 הגעה ל-ב' בסביבות חצות וחזרת האב ל-א' בסביבות 03:00 בבוקר ואם יחזיר את הקטין
- 28 למחרת בבוקר יפסיד יום ראשון בעבודה בנוסף ליום שישי.
- 29
- 30 86. רביעית, בשל הקונפליקט בין ההורים כשהאב מגיע ל-ב' אין לו היכן לבלות עם הקטין מלבד
- 31 הקניון. בעניין זה די להפנות לתובענות למתן צווי הגנה שהגישה האם כלפי האב בעת

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 שהתגוררו ב-א' אשר יש בהן כדי להעיד על עוצמת הקונפליקט בין הצדדים. האם אינה
2 מסכימה שהאב יכנס לביתה אלא מבקשת כי הסדרי הראיה יתקיימו במקום ציבורי בלבד.
3 ברי כי לא ניתן לקיים קשר מיטיב של האב עם הקטין בצורה כזו ובפרט בחודשי החורף יש
4 בעייתיות רבה ליישם הסדר רציף ועקבי של מפגשים בין הקטין לאב לאורך זמן.
5
- 6 תמישית, מדובר בקטין כבן שנתיים וחצי שנים בלבד, אשר אף לשיטת האם בתקופה
7 האחרונה חלה באופן תדיר וזו הסיבה שלא יכלה לקיים את המפגשים עם האב. ברי, כי
8 במצב בו הקטין חולה נמנעת כל אפשרות מעשית מהאב לבקר את הקטין הן ב-א' (לאור
9 הנסיעה הארוכה וחוסר האפשרות להביא את הקטין ל-א') והן ב-ב' (שכן האב נפגש עם
10 הקטין רק במקומות ציבוריים ולא יכול לקחת אותו לביתו) ואף בכך יש פגיעה ממשית
11 באפשרות של הקטין לקיים קשר תקין ורציף עם האב ובפרט לאור ניסיון העבר בו נמנע
12 הקשר בין האב לקטין בשל מחלתו במשך חודשים ארוכים.
13
- 14 שישית, בין ההורים קיים חוסר אמון מוחלט והתקשורת ביניהם היא משובשת ביותר.
15 במצב דברים זה, נמנעת כל אפשרות לקיים את המפגשים בגמישות המתחייבת לנוכח
16 המרחק הגיאוגרפי הרב והדבר פוגם באפשרות להבטיח קשר תקין ורציף לאורך זמן. כך
17 למשל, האם אישרה כי לפחות במקרה אחד לא הודיעה לאב מראש כי הקטין חולה והאב
18 החל בנסיעה ל-ב' ונאלץ לחזור בחזרה (עמ' 15 לפרוט', ש' 18). כמו כן, למקרא ההודעות
19 הטלפוניות שהציגה האם כנספח ה' לתצהיר עדותה הראשית וכן הודעות נוספות שצורפו
20 במהלך הדיון עולה כי לצדדים יש קושי של ממש בתיאום המפגשים ביניהם בעיקר לנוכח
21 התקשורת המשובשת ביניהם ויחסי אי האמון וכי בשל תקשורת לקויה זו נמנעו מפגשים
22 רבים בין האב לקטין.
23
- 24 יצוין, כי במסגרת תסקירה, התייחסה פקידת הסעד ב-א' באופן פרטני לקשיים המרובים
25 ביישום ההסדרים שקבעתי בהחלטתי מיום 8.11.15 ולדבריה בתקופה שממועד המעבר של
26 האם והקטין ל-ב' ניזוק הקשר בין האב לקטין בצורה משמעותית באופן שהקשר ביניהם
27 חזר "לנקודת ההתחלה". כך כותבת פקידת הסעד בעניין זה:
28
- 29 "מאז האם עברה ל-ב', הסדרי הקשר בין האב והבן הידלדלו ביותר. כזכור, לפני
30 המעבר החלטת כבוד ביהמ"ש בעניין הסדר הקשר היתה להרחיב את ההסדרים,
31 ההסדרים התרחבו ממפגשים קצרים בני שעה – שעתיים למפגשים בני שלוש

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

1 וחמש שעות כאשר בתסקיר שהתחייבנו להגיש בהמשך דובר כבר על אפשרות
2 לינת הבן בבית אביו.

3
4 מעבר האם ל-ב', החזיר את הסדרי הקשר לשלב ראשוני ביותר. למרות החלטת
5 כבוד בית המשפט כי הסדרי הקשר החדשים יורכבו מהגעה של האב ל-ב' אחת
6 לשבועיים למשך 5 שעות והגעה של האם והבן מ-ב' לא' אחת לשבועיים במשך 4
7 שעות, הרי בפועל האם והבן לא הגיעו לא' אף לא פעם אחת. האב ניסה לשמור על
8 תדירות המפגשים שלו עם הבן וניסה להגיע אחת לשבועיים בימי שישי, אולם
9 בשל מגבלות עבודתו לא הצליח לשמור על תדירות מפגשים קבועה ולעתים היו
10 פגשים של שלושה שבועות ויותר בין ביקור לביקור.

11
12 בנוסף התלונן האב כי האם מקשה על התקשורת איתה וכתוצאה מכך הוא אינו
13 מצליח לתאם ביקורים ב-ב' גם כאשר מצליח לקבל חופשה ממקום עבודתו.

14
15 נקודה נוספת שהאב העלה היא, כי כאשר הוא מביא לילד מתנות, האם והוריה
16 מסרבים לקחת אותן ממנו והוא נאלץ לחזור איתן הביתה.

17
18 עפ"י דו"ח מהרווחה ב-ב' עולה כי האם הציגה אישורי מחלה של הילד מאת רופא
19 ילדים ועל פיהם בין התאריכים 20.11.15 - 23.12.15 הילד היה חולה משך 24
20 ימים. לטענתה, משום שהילד היה חולה לא היה יכול להיפגש עם אביו.

21
22 בנוסף, מסרה האם לעו"ס כי אינה יכולה ומסוגלת להסיע את הקטין אל האב
23 משום שלקטין קשה עם נסיעות ארוכות וישנם זיהומים בנסיעות בתחבורה
24 ציבורית. היא, כנכה זקוקה לליווי בנסיעות כאלה ולכן מבקשת לפטור אותה
25 מנסיעות. היא מסרה אישור רפואי מרופאת פנימית, לפיו בשל אבדן השמיעה
26 ממנו סובלת "מומלץ להימנע מנסיעות בין עירוניות ארוכות ללא ליווי עקב סיכון
27 לחיי ולחיי בנה". האם מסרה כי הבינה שהצגת האישור הרפואי, פוטר אותה
28 מלקיים את חלקה בקיומם של הסדרי הקשר ומלהגיע ל-א'. העו"ס מסרה כי
29 פעמיים הוסבר לאם (בשיחה ובמייל) כי כל עוד אין החלטה אחרת, עליה לקיים
30 את הסדרי הקשר עליהם החליט ביהמ"ש כלשונן.

31
32 בעקבות הצגת האישור הרפואי, פנינו לרופאה בבקשה לקבל הבהרה והרחבה
33 בכתב בדבר הסיכון לאם ולבן. לאחר שלא קבלנו דיווח כתוב פנינו לרופאה
34 טלפונית. בשיחה איתה מסרה הרופאה כי חשה שקיים סיכון בריאותי בשל
35 המגבלה שלה בשמיעה כי לא יכולה לשמוע התרעות ביטחוניות. לדברי הרופאה,
36 ריבוי בנסיעות ארוכות שדורשות החלפת אוטובוסים, מעברי כבישים בעיר גדולה
37 עם תנועה רבה, עלולים לסכן אותה ואת הילד".

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

90. מכל האמור לעיל, נלמד, כי קיימים קשיים רבים הן אובייקטיביים והן סובייקטיביים אשר ייחודיים לענייננו ונעוצים בצדדים עצמם אשר מקשים על האפשרות לשמירת קשר תקין ויציב בין הקטין לאב. קשיים אלו לא רק פוגעים באפשרות לשמור על המפגשים המצומצמים שנקבעו בהחלטתי מיום 8.11.15 אלא גם מאיינים את הרחבתם בעתיד הקרוב ויש בכך כדי לתמוך בבקשת האב להשיב את הקטין לאזור המרכז על מנת שניתן יהיה להמשיך את התהליך שהחל לייצוב והרחבת הקשר ביניהם ולאפשר לאב ליטול חלק משמעותי בחייו של הקטין.
- נכונות האם לסייע בשמירת הקשר בין הקטין לאב:
91. למרבה הצער, התרשמתי כי האם אינה נכונה לקיים את הקשר בין האב לקטין. כזכור, מתחילת ההליכים המשפטיים האם הערימה קשיים מרובים על הקשר בין האב לקטין, עד כי האב נאלץ לפנות לבית המשפט בתביעה לקביעת הסדרי ראייה עם הקטין. בפועל, האב לא ראה את הקטין במשך כשמונה חודשים עד שהחל תהליך של יצירת וביסוס הקשר ביניהם בפיקוח שירותי הרווחה ובחסות בית המשפט. גם לאחר מכן, התנגדה האם לכל הרחבה של זמני השהות והיה צורך במעורבות בית המשפט לצורך הרחבת הקשר (ר' החלטה מיום 3.9.15). כאמור, מספר ימים לאחר מתן ההחלטה, עברה האם להתגורר עם הקטין ב-ב' באופן חד צדדי וללא אישור של בית המשפט.
92. גם במסגרת התסקירים שהוגשו נאמרו על ידי האם אמירות קשות שיש בהן כדי להעיד כי האם אינה מעוניינת בקשר בין האב לקטין. כך בעדכון שניתן על ידי פקידת הסעד ב-א' ביום 12.10.15 לאחר מעבר האם ל-ב' נכתב:
- "בתשובה לשאלה, מה עמדתה ביחס לעובדה שהמעבר יגרום למעשה לנתק בין בנה ואביו, ענתה שאינה מתנגדת שהאב יבקר את הבן בשבתות ואם הוא לא יכול להגיע "זו בעיה שלו", כדבריה. להרגשתה, לילד אין כל בעיה שלא יראה את אביו באופן סדיר".
93. וכן בתסקיר מיום 23.6.15 נכתב:
- "אנו מתרשמים כי האם מתקשה מאוד להפריד בין תחושותיה כלפי האב לבין תחושות הבן כלפי אביו. האם מתקשה לראות באב דמות הורית חיובית עקב חוויותיה איתו ונראה שמשליכה את תחושות הכעס והתסכול שלה על הילד. היא

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 משתמשת במושגים קיצוניים בתיאורה את החוויה של הילד עם אביו, כשבעצמה
2 חוות חרדה גדולה מנזקים פיסיים ונפשיים ממשיים שעלולים להיגרם לילד.
3
4 אנו מתרשמים כי האם אינה מבינה את צרכי הילד לקשר משמעותי, קבוע ויציב
5 עם שני הוריו לצורך התפתחותו הבריאה. היא מתקשה מאוד לתת לאב מקום
6 בעולמו של הילד ותופסת את מעורבותו כרצון או ניסיון להרחיק את הילד ממנה.
7 היא לא רואה כלל את האפשרות של שותפות עם האב, או את האפשרות שלאב
8 יהיה חלק משמעותי בחיי הילד. ייתכן גם שחוששת כי מקומה כדמות מרכזית
9 עבור הילד עלול להתערער כאשר אשתו של האב תכנס לתמונה ולכן חוסמת כל
10 ניסיון להכניס דמויות נוספות לעולמו של הילד".
11
12 94. כן התרשמתי כי אמירותיה של האם כי מכירה בחשיבות הקשר בין האב לקטין וכי עושה
13 ומתחייבת לעשות כל שביכולתה על מנת לקיים ולבסס קשר זה (סעיף 1 לסיכומים) נסותרות
14 מהתנהגותה ואף נאמרות מהפה אל החוץ. כך למשל מתוך דבריה של האם לפקידת הסעד ב-
15 ב':
16
17 "לדבריה, אינה מתנגדת לסדרי ראייה בין האב לקטין. טענה, שלאחר המעבר ל-ב'
18 התקשרה ביוזמתה והציעה לאב לבוא לראות את הקטין ולאב לא הסתדר.
19 לדבריה, מוכנה לכל סדרי ראייה שהאב יבקש ולא מתנגדת עם להסדרי לינה
20 בעתיד. לדבריה, אינה יכולה ומסוגלת להסיע את הקטין אל האב משום שלקטין
21 קשה עם נסיעות ארוכות וישנם זיהומים בנסיבות בתחבורה ציבורית. היא, כנכה
22 זקוקה לליווי בנסיבות כאלה ולכן מבקשת לפטור אותה מנסיעות – מסרה אישור
23 רפואי בנושא".
24
25 כפי שניתן לראות, האם אמנם מצהירה כי אינה מתנגדת לסדרי הראייה בין האב לקטין,
26 אולם מיד לאחר מכן מבקשת לפטור אותה מלהביא את הקטין ל-א' בטענה שאינה יכולה
27 ומסוגלת להסיע את הקטין ל-א'. אין המדובר בהתנהגות של אם אשר מפנימה את חשיבות
28 הקשר של הקטין לאב, אלא באם אשר מנסה למצוא כל דרך להתחמק מלקיים קשר כזה.
29
30 95. כמו כן, לא ניתן להתעלם מהעובדה כי הוריה של האם מגנים את הקשר שבין האב לקטין
31 וכי הקטין גדל באווירה של הבעת שנאה כלפי האב (ר' עדות פקידת הסעד בסעיף 65 לעיל)
32 ואף בכך יש כדי לבסס חשש כי עלול להיווצר נתק בין הקטין לאב ואף ניכור הורי.
33
34 96. יצוין, כי גם לאחר המעבר ל-ב', האם הכניסה את הקטין למעון דתי ללא הסכמת האב ואף
35 זאת בניגוד למחויבות שלה כאפוטרופוס על הקטין לפעול בהסכמה עם האב ובהעדר הסכמה

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

1 לפנות לבית המשפט. כן דווח כי בפועל לאב אין כל קשר עם המעון (ר' דיווח הגנת במעון של
2 הקטין אשר צורף לתסקיר פקידת הסעד ב-ב'). בנסיבות אלו, ניתן לראות כי גם לאחר
3 המעבר ממשיכה האם לפעול באופן חד צדדי מבלי לשתף את האב בקבלת החלטות
4 משמעותיות בחייו של הקטין כמתחייב על פי החוק (ר' גם עדות האב בעניין זה בעמ' 8
5 לפרוט', ש' 13-3).

6

7 בנוסף, לא ניתן להתעלם מכך כי האם אינה מכבדת את החלטות בית המשפט. לראייה, .97
8 האם לא עתרה מבעוד מועד לקבלת אישור בית המשפט למעבר מתוך ידיעה כי הדבר עלול
9 לסכל את המעבר, לא טרחה ליידע את בית המשפט כי עברה לעיר מרוחקת והדבר נודע רק
10 לאחר שהאב הגיש את תביעתו ואף לא קיימה את הסדרי הראיה בהתאם להחלטתי מיום
11 3.9.15 ומיום 8.11.15. האם הודתה כי החל מהמועד בו העתיקה את מקום מגוריה ל-ב'
12 (14.9.15) שלחה לאב מעל 15 הודעות בהן ביקשה ממנו להיפגש עם הקטין בתחנה המרכזית
13 או ליד ביתה ב-ב' והדבר מלמד כי גם לאחר המעבר האם לא הפנימה את חומרת התנהלותה
14 ואף אינה סבורה כי עליה להיות שותפה פעילה בשמירת הקשר בין הקטין לאב ולקיים
15 לפחות חלק מהמפגשים ב-א'. בפועל, בשל התנהלות האם, האב ראה את הקטין לראשונה
16 רק ביום 1.11.15, כחודש וחצי לאחר המעבר, עת נסע לבקר את הקטין ב-ב'. יתר על כן,
17 בהחלטתי מיום 8.11.15 הוריתי לאם להביא את הקטין אחת לשבועיים ל-א'. ברם, רק ביום
18 2.2.16 נאותה האם להביא את הקטין ל-א' וזאת לאחר שהאב הגיש תביעה לפי ביזיון בית
19 משפט ולאחר שגובשו הסכמות הצדדים בדיון מיום 26.1.16 שקיבלו תוקף של פסק דין תוך
20 קביעת סנקציה כספית במקרה של הפרה. יוצא, אפוא, כי מיום 13.9.16 ועד ליום 2.2.16,
21 במשך כארבעה וחצי חודשים לא הביאה האם את הקטין ל-א', אלא מפגשי האב עם הקטין
22 נערכו ב-ב' בלבד. אמנם, לאחר הסכמות הצדדים מיום 21.1.16 התקיימו מפגשים נוספים ב-
23 א' (כך לטענת האם) בימים 16.2.16, 1.3.16 ו-15.3.16 וב-ב' בימים 11.3.16 ו-25.3.16. עם
24 זאת, כפי שקבעתי בהחלטתי מיום 8.11.15 מדובר במפגשים מצומצמים ביותר אשר אינם
25 יכולים לאפשר קשר עקבי, תקין ואיכותי בין הקטין לאב לאורך זמן ובשים לב לקשיים
26 האובייקטיביים והסובייקטיביים שפורטו לעיל, אין לבית המשפט כל ערובה ממשית כי
27 מפגשים אלו ימשיכו להתקיים. נהפוך הוא. דווקא ניסיון העבר מלמד כי האם אינה עומדת
28 בהחלטות בית המשפט וכן דבריה בפני פקידות הסעד אף לאחר הגשת התביעה של האב
29 מלמדים באופן ברור כי אינה מכירה בחשיבות הקשר בין האב לקטין, כך שסביר שמפגשים
30 אלו לא יתקיימו באופן רציף ועקבי בעתיד.

31

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

98. אמנם, לא נסתר מעיני כי ככל שלא יוכשר המעבר של האם והקטין ל-ב' והאם תידרש לחזור להתגורר באזור המרכז, יהיה בכך כדי לגרום מעמסה כבדה על האם ואף יתווסף מתח רציני בין ההורים שאינו לטובת הקטין. עם זאת, כפי שקבעתי לעיל גם כיום מתקיימים המפגשים עם האב באווירה של מתח ועוינות תוך שלילת מקומו של האב בחיי הקטין עד כי האב נאלץ להיאבק על מקומו בחיי הקטין, כך שלא מצאתי כי המתח הנוסף שעלול להיווצר במצב דברים זה עשוי להוות גורם מכריע בענייננו להכשרת המעבר ל-ב'.

חזקת הגיל הרך:

99. במקרה דנן, האם לא העלתה כל טענה כי ככל שבית המשפט לא יתיר לה להמשיך ולהתגורר ב-ב', יהא צורך להעביר את המשמורת לידי האב, כך שלא מצאתי לדון בעניין זה.

סיכומו של דבר:

100. במקרה דנן, לאחר בחינה ושקילה של מכלול ההיבטים הקשורים בטובתו של הקטין, באיזון הראוי בין זכותו הבסיסית והיסודית של האב לקשר תקין רציף ומיטבי עם הקטין – מחד, לבין זכותה של האם לקבוע את מקום מגוריה ובענייננו לעבור ולהתגורר עם הקטין ב-ב' – מאידך, בשים לשיקולים הפרטניים הקיימים בענייננו, אשר הינם בתמצית: עוצמת הקונפליקט בין ההורים, העובדה כי האם אינה מכירה בחשיבות הקשר בין האב לקטין, קשיים אובייקטיביים וסובייקטיביים רבים בשמירת הקשר הקיים בין האב לקטין, אי האפשרות להרחיב את הקשר בין הקטין לאב בשנים הקרובות, גילו הצעיר של הקטין והצורך של הקטין לקשר משמעותי עם אביו לצורך התפתחותו התקינה ועוד – אני סבורה כי באיזון הראוי בין רצונה של האם להביא לשיפור כלכלי בחייה באמצעות קבלת דיור ציבורי ב-ב' לבין טובת הקטין לקשר רציף, איכותי ומשמעותי עם אביו – יש להטות את הכף לטובת קשר רציף ועקבי של הקטין עם אביו אשר יאפשר לאב להיות חלק משמעותי בחייו.

101. כמו כן, בנסיבות ענייננו, בשים לב למרחק הגיאוגרפי הרב בין ההורים, חוסר נכונותה של האם לקחת חלק בהסעת הקטין לאזור המרכז, קיומם של קשיים רבים ואחרים אשר נעוצים בצדדים עצמם אשר מונעים את האפשרות להרחיב את הקשר בין הקטין לאב – מצאתי כי הפתרון היחיד אשר יכול להבטיח את קיומו של הקשר הרציף והמשמעותי בין

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1 הקטין לאביו הוא באמצעות השבת הקטין להתגורר באזור המרכז בסמיכות למקום מגורי
2 האב. כל נוסחה אחרת אשר היתה עשויה להתאים במקרים אחרים ואשר יש בה כדי
3 "לרכך" את תוצאת המעבר על ידי הטלת חלק משמעותי בהסעת הקטין למפגשים עם האב
4 על האם ו/או הרחבת המפגשים בסופי השבוע ובחופשות כדי למתן את הריחוק בין האב
5 לקטין ולשמור על איכות הקשר ביניהם – אינה ישימה בענייננו ועל כן, למרבה הצער, אינה
6 יכולה להתאים.
- 7
- 8 הגם שמדובר בתוצאה שהיא לכאורה מרחיקת לכת ואף קשה ויש בה פגיעה בזכותה של 102
9 האם להביא לשיפור איכות חייה במקום אחר, אני סבורה כי לאור הצהרות האב בדבר
10 נכונותו להגדיל את דמי המזונות שנפסקו לקטין ולסייע לאם בדמי השכירות עד למיצוי
11 זכויותיה לקבלת דיוור ציבורי באזור המרכז ו/או קבלת סיוע כלכלי אחר, יש בכך כדי למתן
12 את עוצמת הפגיעה באם. אשוב ואציין כי מעברה של האם עם הקטין ל-ב' לא נעשה לצורכי
13 התקדמות בפן המקצועי ו/או שיקום חייה בפן האישי ו/או הקמת משפחה חדשה, אלא
14 נעשה בשל קבלת דירה מעמידר ורצון לשפר את איכות חייה בהיבט זה. זאת ועוד, האם גם
15 לא הוכיחה כי לא תוכל לקבל דירה מעמידר באזור המרכז וגם אם יהא עליה להמתין
16 תקופה מסוימת על מנת לקבל דירה מתאימה, הרי שמדובר בפגיעה מידתית וסבירה
17 בנסיבות העניין.
- 18
- 19 בהקשר לחיוב האב להגדלת דמי המזונות בנוגע למדור הקטין אציין כי אמנם לא התנהל 103
20 בפני הליך מסודר להגדלת מזונות אולם לנוכח דברי האב כמפורט לעיל, על מנת למנוע
21 מהצדדים הליכים נוספים וכן על מנת למנוע פגיעה נוספת באם ובקטין – מצאתי לנכון ליתן
22 הוראות מתאימות גם בעניין הגדלת המזונות במסגרת פסק דין זה.
- 23
- 24 **סוף דבר :**
- 25
- 26 104. אשר על כן, מכל הטעמים שפורטו לעיל – אני מורה כדלקמן :
- 27
- 28 א. התביעה להורות לאם לשוב עם הקטין ל-א' – מתקבלת בחלקה באופן שאני מורה
29 לאם לשוב ולהתגורר עם הקטין בתוך 60 ימים מהיום לאזור המרכז ובמרחק שלא
30 יעלה על 30 ק"מ מהעיר א'.
31
- 32 ב. התביעה להתיר לקטין להמשיך ולהתגורר ב-ב' – נדחית.

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

- 1
- 2 ג. האם תמצה את כל ההליכים לצורך בירור לקבלת דירת עמידר באזור המרכז
- 3 ותגיש לבית המשפט עדכון על כך בתוך 45 ימים מהיום.
- 4
- 5 ד. עד המעבר לאזור המרכז – יתקיימו המפגשים של הקטין עם האב בהתאם
- 6 להסכמות הצדדים שקיבלו תוקף של פסק דין ביום 26.1.16. לאחר המעבר לאזור
- 7 המרכז ועד למתן החלטה אחרת – יתקיימו המפגשים של הקטין עם האב בהתאם
- 8 להחלטתי מיום 3.9.15. מבוקש לקבל תסקיר סעד משלים בתוך 6 חודשים ממועד
- 9 המעבר ובו המלצות של קבע.
- 10 ה. עם המעבר לאזור המרכז ישוב חיוב האב במדור הקטין על פי פסק הדין מיום
- 11 26.5.15 באופן ששיעור חלקו של האב יעלה ל – 1/2 (במקום 1/3) מדמי השכירות
- 12 לאחר ניכוי הסיוע שתקבל האם בשכר דירה, ככל שתקבל. אם האם לא תקבל סיוע
- 13 בשכר דירה מכל סיבה שהיא, יעמוד חיובו של האב על סך של 1/2 ממלוא דמי
- 14 השכירות עד לגובה של 1,550 ₪ לחודש (בהתאם לדמי שכירות בסך 3,100 ₪ כפי
- 15 שהיה לפני המעבר ל-ב').
- 16
- 17 ו. בנסיבות העניין, לאחר ששקלתי היטב את מצבה של האם ובשים לב לכך שכל
- 18 פסיקת הוצאות תבוא על חשבון הקטין ובעיקר על מנת שלא להסלים את המצב בין
- 19 ההורים – לא עשיתי צו להוצאות.
- 20
- 21 ז. ניתן לפרסם בהשמטת כל פרט מזהה.
- 22
- 23 105. המזכירות תמציא פסק הדין לב"כ הצדדים.
- 24
- 25 106. תמ"ש 44078-09-15 ותמ"ש 21821-02-16 – ייסגרו.
- 26
- 27
- 28 ניתן היום, ז' אייר תשע"ו, 15 מאי 2016, בהעדר הצדדים.
- 29

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

תמ"ש 44078-09-15

תמ"ש 21821-02-16

עותק לפרסום

ורד שביט פינקלשטיין, שופטת

- 1
- 2
- 3

הלהיטים סגורות